

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Két könyv.

Budapest, március 22.

(**A. K.**) Évekig, sőt évtizedekig tartottak nálunk a panaszok a közigazgatási mizériák miatt s volt idő, mikor a közigazgatás reformja, vagy legalább is annak megjavítása dominálta az egész közéletet. Nemcsak a rendnek és jognak biztosítását keresték ebben, hanem a nemzetiségi kérdés problémájának megoldási eszközét is. Igaz, hogy a pártok között a legélesebb ellentétek fejlődtek ki e kérdés miatt. Az egyik rész csak az állami közigazgatás, a másik csak a teljes municipális decentralizáció alakjában látta a gyökeres megoldást. De úgy az egyik, mint a másik meg-egyezett abban, hogy a létező közigazgatási rendszer tarthatatlan. Milyen hosszannával üdvözöltek volna akkor az összes pártok egy olyan kormányzati programot, mely, az elvi ellentétek elkerülésével, a létező közigazgatási keretekben kontemplálta volna mindazt az egyszerűsítést és javítást, ami egyfelől a közigazgatást a végrehajtásban modernizálja s másfelől olyan közigazgatási személyzetet nevel és képez, mely a majdan bekövetkező reformnak kész hadserege lesz! Milyen glória fonta volna körül annak a belügyminiszternek hallántékát, aki a közigazgatási labirintusban minden tisztviselőnek kezébe tudta volna adni az ariadnei fonalat s aki a polgárok jogi és vagyoni érdekeit is megvédi vala a közigazgatás bizonytalanságaitól és szeszélyes véletleneitől. S most, mikor ez mind megvan, mikor egy olyan eseményzerű átalakulás megy végbe a szemünk előtt egy a közigazgatás gépezetében, mint annak szellemében: akkor erre alig jut valami a közfigyelemből. Mert most az egész országnak nincs egyéb dolga, mint állva nézni azt az általá-

nos nagy „megállítást“, amely a parlamenti obstrukció által bekövetkezett. Megállt a parlament, megállt a kormányzás, megállt a drága időt és a haladást jelző órának mutatója. Csak az a malom ketyeg, mely mindent megőröl.

Valóban, keserűbb szatirája nem lehet a mai „szituációnak“, mint az a két hatalmas könyv, mely dr. Némethy Károly belügyi miniszteri tanácsos tollából, a *Közigazgatási eljárás egyszerűsítése* cím alatt megjelent s mely nem privát diligenciából, mint egykoron tette Grünwald Béla, hanem immár hivatalból gyűjt világhosszú a közigazgatás legsötétebb világréseiben is és amely bizonygatóan tesz arról, hogy a közigazgatás javítása és egyszerűsítése nem ígért többé, hanem beteljesült valóság. Megtörtén ez minden zaj, minden reklám nélkül a lefolyt három év alatt. S az a két hatalmas könyv, melyet erről dr. Némethy Károly most kiadott, nem tervezett többé, hanem beázó és hiteles kalauz. De egyszersmind kettős tükör is. Tükre egyfelől a közigazgatásnak, másfelől annak a megváltozott és üdvös szellemnek, mely a belügyminisztérium személyzetében ma uralkodik. Tükre annak az üdvös példaadásnak, melyben maga a belügyminisztérium jár elől a közigazgatás egyszerűsítésében. A régi bürokrácia helyébe a modern közigazgatási szellem lépett; a lassúság helyébe a gyorsaság; az aktaszaporítás helyébe a papiros kimé-
lése; s a holt betűk tömkelegének helyébe az élő szó és az eleven élet.

Mindez kézzelfoghatólag tűnik ki abból a két hatalmas könyvből, melyet Némethy Károly kiadott s melyben amily világosan és tömören kommentál és alkalmaz a gyakorlati élet igényeihez minden intézkedést, amit a közigazgatás egyszerűsítésére vonatkozó új

törvények és rendeletek magukba foglalnak: — éppoly részletesen és éppoly élvezetesen beszéli is el az egész akciónak történetét és fejlődésének minden stádiumát.

Ez a két könyv minden közigazgatási tisztviselőre nézve, a legalsótól a legfelsőbb fokig, egyaránt nélkülözhetetlen. S bámulatos az a sok tudás és az a sok gyakorlati ismeret, amivel a szerző minden látszólagos ellentétet kibonyolított és amivel a vezérfonalat minden gyakorlati intézkedéshez megadja. Célja csak az volt, hogy közigazgatási kézikönyvet írjon, — de a mellett, hogy e célját tökéletesen elérte, nagyon becses forrásmunkát is adott a politikai irodalomnak.

Ha nem az a szellem uralkodnék a belügyminisztériumban ma, mint amelyet a Némethy Károly munkája visszatükröz, — föl lehetne vetni a kérdést, hogy vajjon olvasni és használni fogják-e azok, akiknek számára készült? — Mert ősi szokás nálunk szidni mindent, és nem olvasni semmit. A nagyközönség szidja a közigazgatást, a közigazgatás védi magát azzal, hogy szidja azokat, akik megcsinálták. Szidja a sok törvényt és a még sokkal több rendeletet, — de főként a tömredek ügyviteli szabályt és statutumot. És amilyen rosszul esik mindenkinek a drága és zavaros közigazgatás, éppoly jól esik mindenkinek az, hogy van kit szidni. Ha tehát a belügyminisztériumot nem az az új szellem lengené át, melyet Széll Ignác már régen uralomra emelt volna, ha mindig Széll Kálmán lett volna a belügyminiszter: tartani lehetne attól, hogy a Némethy Károly könyvei is éppoly por alá kerüljenek, mint az évek óta nyugodt restanciák. De ma ez az aggodalom teljesen ok nélküli. E könyvek megjelenésének feltétlenül hasznát fogja venni a közigazgatás. S ha a közigazgatás egyszerűsítése

TÁRCA

Áldozat.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —
Írta: **Kádár Gusztáv.**

Nagy, durva, faragatlan deszkakoporsót viték be a Berlát-gyár udvarára. Különösen a hossza tűnt szembe mindenkinek. Jóval hosszabb volt a közönséges emberi mértéknél. De hát ilyen kellett, mert egész világleletében hosszúságú legény volt Korálek Mihály. Termete magas volt, a válla azonban sránytalanul keskeny, a melle pedig horpadt. Másvilágra a tüdeje vitte, ez a szörnyen kényes jószág, amely sehogysem akarta bevenni a sok kormot, piszkot, a nehéz, olajjal átítatott gyári levegőt. Szegény jó Korálek Mihály tüszkölt is tőle eleget, akár egy gőzgép. Egyszer-mászor rá is szolt az orvos:

— Jól tenné Mihály, ha más foglalkozás után látna, mert így bizony a másvilágra kerül hamarjában.

De biz' Mihály mit tehetett volna. Nyakán volt a felesége, három piciny gyermek, kettő leány közülök, nem hagyhatta őket kenyer nélkül. Aztán az asszonyt szörnyűmód szerette. Olyan jó házból való leány volt, aki valaha zongorázni is tanult. Szinte ő sajnálta még az asszonyt, ha a mosóteknő előtt állva, a szennyes ruhát paskolta. Megmaradt hát gépmesternek a nagy Berlát-gyárban. Lenn a sötét pincében kucorgott egész nap és olajozta, tisztogatta a nagy gőzgépet, mely a tranzmissziókat forgatta az egész házban.

A sötét pincében aztán versenyt prűskölt naphosszat a nagy géppel.

Szerette mégis ezt a hatalmas jószágot. Szombat este, mikor megszűnt a munka a gyár-

ban, ő tisztogatta tovább a gépét, hogy fényben ragyogjon a vasárnap napon. A sárgarézsapokat, a tenyérnyi nagy oszvarokat úgy kifényesítette, hogy az arcát meglátta bennük; a nagy kerekeket, a hatalmas hengereket gondosan beolajozgatta, lágyan végigtörülgette.

Járt is a nagy ménkő gép mindig, soha meg nem szakadt a munkája. Járt, járt még most is, hogy az ő hűséges gondozóját temetni készültek. Semmi hála nem volt benne. A gyár nagy mindennapi munkája meg nem állt a szegény Korálek Mihály temetés napján, a nagy gőzgép vígan forgott tovább, hajtotta két emeleten át a tranzmissziókat, a kürtő élesen sivitott, mint máskor. Sehöl semmi részvét, semmi kegyelet Korálek Mihály iránt.

A munkatársai is csak az ablakon át nézték, mint rakják társukat a szent-mihályovára. Ha elmenének a temetésére, levonnának fél munkanapot.

De koszorút, azt tettek a ravatalra, friss, illatos virágokból összefűzve, hadd aradjon be egy kis éltető illat a koporsódeszkák hézagain, életében úgy is kevés része volt benne Korálek Mihálynak.

A koporsó mögött a felesége bandukolt, jobbról-balról egy-egy gyermeket huzott maga után, a harmadik a szoknyájába kapaszkodott. Egy csomó utcagyerek szaladt utánuk, míg végre az egész rokonság egy döcögős omnibuszra ült fel, úgy kísérték Korálek Mihályt az utolsó útjára.

Estére eljöttek a szomszédos munkásaladók Koráleknek, hogy egy vizsgálató szót ejtsenek hozzá. A kis szoba színültig megtelt a részvétevekkel. Együtt laktak a gyárpületben mind a család munkások és nagy volt közöttük a becsülete Korálek Mihálynak, meg a feleségének is. Mert hát úgy volt a dolog, hogy nálánál szebb asszony nem akadt a Berlát-gyárban. Finom fehér arcán semmi szenvedés nem fogott. Roppantul szívós, életerős asszonyteremtés volt. Egymás kö-

zött már arról sugdolóztak, hogy nem telik le az esztendő és Koráleknek más nevet ísrel majd. De a szegény özvegynek most csak arra volt gondja, hogy lesz-e miből a gyermeket eltartania.

Harmadnapra már kis kosár lógott a karján, abból árulgatta a gyümölcsöt a gyár kapuja előtt. Nem is tudott volna egyébhez fogni. Pénz nem maradt a férje után, a nagy gőzgép forgott továbbra is szakadatlanul nélküle is, Korálek Mihályt egy elfelejtették, mintha sohasem gondozta volna a Berlát-gyár gépét.

De egészen mégsem feledkeztek meg róla. Egy este, hogy hazatért a kis lakásba, a nagyobbik lány, az sem volt idősebb hatévcsnél, de az arca komoly volt, mint valamely professzoré, odaadott neki egy levelet, melyet a gyári irodából hoztak át.

Keserves egy levél volt. Azt rendelték benne, hogy három nap alatt kiköltözzék abból a lakásból, mert hát Korálek Mihályt megillette a lakás, míg élt, dolgozott és kenegette a nagy gép kűlőjét, de bizony a feleségének semmi keresete többé benne. A végére oda volt kanyarítva a gyáros neve is. Özvegy Koráleknek szörnyen elszontyolodott. Künn az utcán javában fagyott, az almákat mind megvette a dér, nem kapott rájuk vevőt, alig jutott valami élelemre is. Az idősebb leány csak türte, de a másik két gyerek naphosszat sirt kenyerért, ő meg a poshadt almákat etette velök, amiket eladni nem tudott. A legkisebbik, a fiú, az apjára ütött, magasabb volt a két nőnéjénél és éjjelenként az ő tüdeje is úgy sipolt, mint az apjáé. És most ki akarják az utcára tenni őket. Nem, tenni kell valamit, gondolta az özvegy.

Fejére kapta a fekete kendőjét és ment át a gyárba, egyenesen a hatalmas Berlát-hoz.

A gyár már csendes volt egészen. Az irodában Berlát ült egyedül és a leveleket iro-gatta alá.

Dus, vörös szakállá volt, apró kis szeméive

könnyebbé lesz a nagyközönségnek, mely erre már évek, sőt évtizedek óta áhítozik, éppoly nagy könnyebbé lesz a kormányzat számára, mint a két becses kötet érdemes szerzőjének, hanem mint a közigazgatás egyszerűsítésére vonatkozó törvények és rendeletek előkészítőjének és főmunkatársának is: — éppen úgy emel Némethy Károly még nagyobb oszlopot annak az államférfiúnak, akiről ezuttal is kiderül, hogy mióta a kormányzatot átvette, minden téren emberfeletti munkát végzett. Évekig mondták, írták róla, hogy tömérdek teendő közt nem lehet ideje arra, hogy a belügyminisztériumot is vezesse: s ime, e két könyv történeti részéből kiderül, hogy már négy év előtt milyen világos és határozott programmal vette át a belügyvezetést Széll Kálmán, hogy e négy év alatt mennyi reformot létesített s mennyi üdvös újítást vitt keresztül. Valóságos hadvezéri pillantás és határozottság ömlik el mindazon, amit a dolgok egyszerűsítésére nézve Széll Kálmán a folyó ügyek intézése közben gondolt át s aminek rögtön alakot tudott adni. Amint e könyvek történelmi része feltűnteti, ugyanakkor, miáltal Széll Kálmán „belejtő” az adminisztrációba, ugyanakkor már nevelője és regenerátora is lett egész minisztériumának. Pedig az egész nemzet azt hitte, hogy egyébre sincs ideje, mint a kiegyezési tárgyalásokkal foglalkozni s a parlamentet vezetni. Az embernek önkénytelenül eszébe jut, hogy mennyit tudna alkotni Széll Kálmán minden téren, ha csak felannyi időt tölthetne íróasztala mellett akár egyik, akár másik minisztériumban, mint amennyi időt hónapok óta kénytelen telenül és némán elvesztegetni a termékeny és mindenre áldást hozó obstrukció miatt.

BELFÖLD

Az obstrukció és az ellenzék. A Zejt vasárnapi számában több interjú-t közlő cikkeket a nevezett lap budapesti levelezője az obstrukció ellenzék néhány tagjával folytatott a jelen parlamenti helyzetéről. Nyilatkoztak: *Bethy Ákos, Kaas Ivor, Thaly Kálmán,*

fürkészőleg akart mindig a mások lelkébe pillantani. De mikor Koráleknek elpanaszolta ügyebaját és kérte, hagyja meg a lakásában a gyermekeivel együtt, föl sem tekintett rá, tovább írdogált, úgy mondogatta.

— Lehetetlen, lehetetlen. Kell az új munkának a lakás. Aztán nincs nálam sem penzió, sem szanatórium özegek számára. Tessék kihurokolni.

Az özvegyasszony a gyermekeire gondolt és csak nem akart tágitani.

Berlát türelmetlen lett. Leccapta a tollat és fölállt. Az asszony sírásra fakadt:

— Na, ne sírdogáljon azért. Ránézett az asszonyra és kis szünet után egész barátságos hangon folytatta tovább:

— Kár is volna azokért a szép szemekért. Megfogta az asszony kezét.

— Ne essen kétségbe, Koráleknek asszony. Nem tudtam, hogy ilyen szép asszonnyal van dolgom. Majd beszélünk még a dologról.

Harmadnapján, mikor karján a két gyümölcsösökkel hazatért, ott találta már Berlátot. A gyermekek eleje siettek és repeső örömmel mesélgették, hogy egy nagyon jó bácsi van ott náluk a szobában. Egész telerakta már a zsebeit csokoládéval, cukorral.

— Oh, nagy tisztesség ez rám nézve, Berlát ur, — szólott hozzá az asszony.

— Hagyja csak, lelkem! Higgye meg, Koráleknek asszony, jó ember vagyok én, megbecsülöm a munkásaimat, jól tudom, hogy a férje is a gyárban szedte a bajját. Hogy is gondoltam rá, hogy kivesszem magát a házamból. De hát tudja, a többi munkásra is kell gondolnom, akik élnek és dolgoznak. (Közlebb húzta székét az asszonyhoz.) Aztán a legszebb asszonyt takarítsam el a házamtól, nem volna okos dolog.

Megesipte az asszony orozáját, de az kiméltlenül csapott a kezére.

— Nana, egészen még sincs elintézve a dolog. Jöjjön föl este az első emeletre, hisz tudja, hol lakom, ott majd beszélgetünk.

Barabás Béla és Holló Lajos, továbbá Ugron Gábor. Mindannyian megegyeznek abban, hogy kompromisszum útján visszatérhet a parlament a komoly munka medrére a két éves szolgálati idő behozatalában és az ismert nemzeti követelmények teljesítésében keresve a kibontakozást. Érdekes Thaly Kálmánnak a nyilatkozata, hogy se ő, se elvtársai közül senki sem nyilatkozik a párt nevében; ezt csak a párt vezére, Kossuth Ferenc teheti meg, aki már megmondotta, hogy nem akarja a végsőig menő harcot és nem helyeselné, ha a függetlenségi párt az indennit is megobstruálná. Kossuth nem sokára felszólal a mostani vitában és beszéde, Thaly szerint, tisztázza fogja a helyzetet és kétségteletlenül ki fogja elégiteni a parlamentet. Valamennyi nyilatkozat közt a legharciasabb Barabás Bélaé, aki azon az állásponton van, hogy az obstrukciót az indennitire is ki kell terjeszteni, de legtöbbször ujjat mond Ugron Gábor, főképp azért, mert ő még nem vett részt a parlamenti vitában.

Ugron Gábor is azt tartja, hogy a parlamenti válság csakis kompromisszum útján oldható meg. A helyzet, nézete szerint, hetek óta nem változott és azért, azt hiszem, úgymond, hogy az ellenzéknek nincs oka újabb engedményeket kínálni. Az ellenzék tisztában van az iránt, hogy mikor és mily körülmények közt színtelen be parlamentáris eszközökkel folytatott küzdelmet. Most már legelőbb ideje, hogy a kormány is szóljon egy szót. A kormánynak nem szabad mindig hallgatnia. Én is csak arra várok, mit tud nekünk kínálni a kormány, akkor aztán egy hosszú beszéddel én is részt veszek majd a vitában. Ha már szükségesnek mutatkozik az üljönjuttalék fölemelése, akkor ezért nemzeti kompenzációkat kell csinálni; e nélkül mi nem engedünk. Az ellenzék most nem is a maga programjáért küzd, mert még nem követeli az önálló magyar hadsereget, hanem csak azt, hogy a közös hadsereg nem csak osztrák, de magyar is legyen. Nézetem szerint a kormánynak garanciákat kellene nyújtania a két éves szolgálati idő behozatalára nézve és ünnepélyes ígéretet tennie, hogy a magyar ezredeknél egy bizonyos határidőn belül behozatik a magyar szolgálati nyelv, akkor biztosítva a parlamenti béke. Természetesen a hadsereg vezetőségének ehhez bizonyos időt kell engedni, mert márczi-olnapra ez végre nem hajtható, de öt év alatt minden rázkódás nélkül megvalósítható. Az ellenzék ezuttal nem fog eredménytől leszerelni.

A *Neue Freie Presse* meg a „szabadelvűpárt egy régi és kiváló tagjának” nyilatkozatait közli, aki bizik benne, hogy az ellenzék végre helyet ad a jobb meggyőződésének és felhagy áldatán küzdelmével. De bárhog viselkedjék is, kormányválságról és egyáltalán válságról szó sem lehet. A kormány megígérte a zászló- és jelvénykérdésnek a dualizmus szellemében való rendezését, komoly ígéretet tett a magyar tiszteknek magyar ezredbe való áthelyezése érdekében

Elégedetten simított egyet rőt szakállán, szemével gúnyosan hunyorított. De az asszony arca elvörösödött, föluggrott, remegő kezével nagyot csapott az asztalra.

— Soha, soha. Még nem éri azt, Berlát ur. Még ma este elköltözöm.

Azzal tessékelté kifelé. Megint a régi gond szállotta meg. Végigment minden munkálakáson, hogy valami szállást adjanak neki, de mindnyájan azzal utasították el, hogy nincs helyük. Nincs elég maguknak se, annyi sok a gyerek, aztán ha még egyedül volna, de három gyerek, hová tegyék őket?

Mindegy, gondolta, kimegy az utcára, mégse adja el magát annak az embernek. Fogta a nagy almariót és toltá kifelé. Kívitte az asztalt, a székét az udvarra. De hová vigye tovább? A legidősebb gyerek csak nézte, a korarétt gyermekek nagy, álmélkodó szemével. A második egy almán ragódott. Megfogta mindkettőt, a harmadikat ölébe kapta és vitte kifelé.

Az utcán hideg szél fujdogált, vörösré festette a gyermekek arcát, de ő csak ment velük előre. Mikor már elfáradt, leült a járda kövére. Ekkor a legkisebb, aki annyira hasonlított az apjára, kőhőgni kezdett. Tompán és nehezen köhögött, minden hang, mint egy kalapácsütés.

— Mint az apja... mormogta az asszony és megindult a könyve. A gyermek arcára húzta a kendőt és vitte vissza a félig már kiürített lakásba. Hamarosan ágyba fektette, ráborította a takarót, aztán a másik kettőt melléje fektette és várta, míg mindhárom elalszanak.

Végigkötölte mind a három orozáját, miközben sűrűn hullottak könnyesebbjei a gyermekek arcára. Most fölkapta a kendőjét és nesztelenül sompolygott ki a lakásból, föl az első emeletre.

Reszkette nyult a kilincshez és mikor maga előtt látta Berlátot, amint zavaros szeméi hirtelen föléllottak, gyorsan lesütötte szeméit és csak ennyit rebegott:

— Eljöttem...

és a két éves szolgálati idő behozatalának előkészületeit is kijelölésbe helyezte. Ezen túl a kormány nem fog menni. És nem fog engedményeket tenni más irányban sem, így nem fog változtatni az ellenzék javára a választási törvényen, még a közszolgálati szavazás behozatalával sem, már azért sem, mert az ily terv magában a szabadelvűpártban legyőzhetetlen akadályokba ütköznék.

A szocialisták népgyűlése.

Budapest, március 22.

A szocialdemokrata-párt ma délután népgyűlést tartott a Szabadságtéren, hogy állást foglaljon a katonai javaslatok és a klerikalizmus ellen.

A katonai javaslatokkal szemben elfoglalt álláspontja a szervezett munkásságnak eléggé ismeretes. Ami a mai népgyűlésnek kiváló érdekességét adott, az a klerikalizmus terjedésével szemben fölemelt szava a munkásságnak. Az az energikus és hangos tiltakozás, mely a népgyűlésen a telekezeti reakció térőgatalása és a kongregacionista telepítések ellen felhangzott, a szervezetségnek és rendezettségnek olyan jelei közt történt, hogy a népgyűlés elnöke joggal hivatkozhatott a jelen voltak fejtettségére.

A szocialdemokraták nem követelték a kongregáció kitűzését, hanem programjukhoz híven azt fejtették, hogy a szerzetesrendek ugyanolyan jogokat adjanak csupán, mint az állam többi polgárainak. A kongregációk ellen felhozott érvek nemcsak szóval, de élő tanúkkal is igazolták s emberséges szeretettel keltek védelmére egy Mühlleit Mária Irma nevű volt apácának, aki a kőszegi kolostorban huszonkét évi szolgálta a Szt.-Domonkosról nevezett zárdát s aki megjelent a népgyűlésen, hogy a vele történt igaztalanságok előadását tanúsítsa.

A szocialdemokrata-párt ma délután félhárom órára népgyűlést hirdetett. A népgyűlés napirendjére két tárgy volt kitűzve, az egyik: a katonai javaslatok, a másik: a klerikalizmus elleni állásfoglalás. A Szabadságtéren már két óra tájban hatalmas, mintegy huszazer főre menő tömeg gyülekezett össze. A munkások szakszervezetek szerint vonultak föl s majdnem egészen megtöltötték a hata mas, palotától körülövezett térséget, amelynek közepén vörös posztóval leterített pódium állott. A tér körül épített házak erkélyeiről s ablakaiból elegáns tolettekbe öltözött hölgyek és urak nézték az alatt nyüzsgő tömeget. A nagy tömeg egyik részén hirtelen éneklési kezdek, egymásután kapták föl a vörös forradalmi dal akkordjait a messzebb állók s csakhamar végigzugott a térségen a Marseillaise. A Szabadságtéren, amelyen egykor a Neugebäude állott s melyen a magyar szabadság anyja hőse szenvedett vértanuhalt vagy börtönt, ma először tartották népgyűlést. A tér, kitűnő népgyűlési helynek bizonyult. A nagy, modern paloták erősen verik vissza a hangot s most mikor fölhangzik a forradalom dala, mintha az új bérpaloták vernék vissza az akkordokat. Szinte az elemek zúgását véli hallani az ember, mikor most a szocialisták első szónoka megjelenik a vörös tribünön s a tömeg éljenezve, kalapot lengetve köszönti.

A gyűlés egybehívói nevében egypár köszönő szót intéz a tömeghez *Wetner* Jakob s ajánlatára megváasztják dr. *Goldner* Adolfot elnöknek, *Magyar* Miklóst pedig jegyzőnek. Az elnök megköszöni a bizalmat, ismerteti a népgyűlés tárgyait s aztán így folytatja:

A hangulat nagyon puskaporos s van egy függetlenségi párti képviselő, aki már nem is áll jót a forradalomért. (Derűtlenség. Főlkialtások: *Abcug* Lengyel Zoltán!) Én hátrabb vagyok ennél a képviselőnél. Ennél merev állami a forradalomért. A szocialisták forradalma nem mai keletű, de azért nem visszküzi ki az utcára, nem leksznük a rendőrosvak patkója alá, hogy agyontapassanak bennünket, hanem a munkásság erkölcsi súlyával akarjuk igazainkat diadalra juttatni. (Viharos éljenzés.)

(A katonai javaslatok ellen.)

Most *Wetner* Jakob lépett a szószekekre és beszélt a katonai javaslatok ellen.

Két héttel ezelőtt — úgymond — szintén volt itt népgyűlés, melynek rendezői szintén meghívták a népet, de mikor a nép nagy számmal megjelent hívásukra, akkor megszűntek a nép elől. (Derűtlenség.) Az Ugron-párt és a néppárt csak kiakarták használni a népet, de tervük csúf kudarcot vallott. A mult népgyűlés klerikalizmus rendezői azt hitték, hogy a nép föl fog tűni hamis jelszavaikkal s hogy megint vétést ontja értük csak azért, hogy mikor bizonyos jogokat kiváltak, akkor újból otthagyhassák és elnyombassák a népet. (Helyeslés.)

A szónok ezután részletesen elmondja az Ugron-párttal való tanácskozások történetét, konstátálja, hogy a gyűlésen való közös részvétel azért hiúsult meg, mert *Holló* Lajos nem akarta előterjeszteni és előadásra ajánlani a szocialdemokrata párt határozati javaslatát. A határozati javaslatban t. i. az volt, hogy a népgyűlés utasította volna az ellenzékét, hogy a katonai javaslatok ellen minden erejükkel küzdje.

nek s semmiéle vásárba ne menjenek bele s az indeminty se adják meg a kormánynak. Nekik ez nem kellett. Nekik csak a nép kellett stálszának, hogy segítsen nekik leszerelni az obstrukciót s minél kedvezőbbé tenni a vásárt. A szociáldemokraták láták, hogy nincs tisztességes legyvertársakkal dolguk, akkor megszakították a tárgyalásokat. A nemzeti követelményeket, a magyar vezényszót a magyar zászlót nem ellenzi senki, de a függetlenségi pártnak 35 év óta módjában lett volna megszerezni ezeket a nemzeti vívmányokat. Ezért nem volt halandó a szociáldemokrata párt sorompója lépni. Vagy legyen igazi obstrukció, vagy ne legyen semmiéle. Ez komédia! (Viharos tetszés.)

Ez volt a szociáldemokraták álláspontja, mely mellett megmaradtak, de azért Bartha Miklós, Rakovszky István és Holló Lajos avval vádolták meg a szociáldemokratákat, hogy a kormány szolgálatába szegődtek.

Tiltakozik e vád ellen s élesen támadja Bartha Miklós, aki a Nemzeti Kaszinó líbériatán inasnak mond s akit szerinte a kormánypárt és ellenzék különböző organumaiban egy időben különféle cikkeket írt s aki oly sok embert megrágalmazott már, hogy nála egy hazugsággal több vagy kevesebb nem számít. (Le vele! Abog Bartha!)

Mikor a szónok beszédjének ehhez a passzusához ért, a tér jobb felől sarkában mozgó ódás támadt. A gyűlés elnöke föl szólította a hallgatókat, hogy viselkedjenek nyugodtan s ne hagyják megzavartatni magukat agent provokateurok által. Az elnök figyelemztetésére csönd lett megint s Weltner így folytatta: A szocialista párt mit sem remélhet e klerikális pártoktól s hogy ezek a képviselők akik most a népet keresik, meg sem mozdultak, mikor Bánffy halomra lövöldözött a népet az Alföldön, mikor százezre számra börtönözték, leotografáltak őket. Ez az ellenzék ne adjon tanácsot, ne rágalmozson, hanem nézze meg, hogy mit tett eddig a népért. Egy kis választói jog, jobb közigazgatás, emberséges bánásmód a munkásokkal - ez az, amiért sikra kellene szólniok most. Ezek égetőbb, fontosabb dolgok, mint azok a nemzeti követelmények, melyekről beszélnek. (Helyeslés.)

Befejezésül a néppártot beszéli, amely a királynak egyetlen egy intése leszerelt. A minap lefolyt utcai háborúságok miatt az ellenzék most kiabál, sir, most észroveszi a rendőri brutalitásokat, de amikor ugyanez a rendőrség tüzét óta a multkoraiánál sokkal véresebb hadjaratot viselt a szociáldemokraták ellen akkor ez az ellenzék meg sem mozdult. Weltner után Magyar Miklós jegyző felolvasta a határozati javaslatot, melyben ósztme és megalukvás nélküli harcra hívja fel az ellenzékét. A határozati javaslatot egyhangulag fogadta el a népgyűlés.

(A klerikalizmus ellen.)

A napirend második pontja a klerikális térfoglalásról s a kongregációkról szolt. Ehhez a tárgyhoz Bokányi Dezsó szolt.

Bokányi Dezsó: A fölviágosodás ügyének tesz szolgálatot mikor szót emel. Mert a fölviágosodás van veszedelmében! Egy lekte járvány... (Viharos, percekig tartó zaj. Le a csuhásokkal. Népmítók!) indult el nyugatról, hogy a hatalmasoknak újból szolgálatokat tegyen a nép ellen s visszataszítsa abba a sötétségbe, melyben legkönnyebben lehet elnyomni a milliókat. Félnék! Tudják eléggé hangoztatuk mi magunk, hogy a hatalom szuronyerdeje, a politikai és gazdasági elnyomatás ellen csak egyetlen hatamas legyerve van a népnek: a világosság, az értelmi fejlettség! Most a lekte járvány ezt akarja elpusztítani. (Fölkiáltások: Résen leszünk!) A klerikális sáskahad özönlik be hozzánk. Akiket Európaszerte kivettek, akiket nem türtek meg már sehol, azok most Magyarországon keresnek menedékelyet. Vissza akarják állítani azt a korszakot, amikor a pap és a biblia uralkodott a világ felett.

Franciáországban, a Bon-Pasteur-zárda nénikéi addig dolgoztak egy leányt, míg az megvakult, világatlanul, szegényen utolsó menedéket a bíróság előtt keresett. A naneyi bíróság ítéletet hozott ebben az ügyben s az ítélet után vizsgálatot tartottak a zárdában. Embertelenséget, gonoszságot, kegyetlenséget találtak mindenütt. Kiderült róluk, hogy gyermekek százezernyi asszony munkáját vették bérbe, de bért nem adtak érte, hanem milliókra növesztették meg vagyonukat. Kiderült róluk, hogy osáltak az államot, kizsákmányolták a gyermekeket, hogy kocsákat tartottak önök, hogy hamis gyöngyöt gyártottak s igazi gyanánt adták el s elárasztották vele a hlvókat. A vizsgálat ezeket az aljasságokat derítette ki róluk s Franciáország nem türte meg őket tovább. Most hát idejének. (Fölkiáltások: Mi sem türjük! Ki velük!) A magyar szabadelvűség büne, hogy a beözönlő kongregációkkal szemben tétlenül áll, nem tud védekezni, mert nem törte meg teljesen a rendiséget s a papok kezei közt hagyva méhetlen birtokokat, politikai hatalmat adott nekik. A klerikalizmus nem nézte tétlenül a liberalizmus renybeségét. Bevonult a politikai életbe. Benne van a szabadelyvűpartban, benne a függetlenségi pártban, a fővárosi bizottságban, az egyetemen, sőt a képviselőház elnök székében is. (Fölkiáltások: Abog Aponyi!) Az egyetemen Bartha Miklós prédikál a keresztért, melynek kedvéért a felekezeti haro piszkos mocsarába rántja le a nagy-idők zászlóját, Bartha Miklós itt nem áll meg. Tovább megy s bevonul a Menza-Academikára is s azokra az asztalokra szórja a felekezeti gyűlölség nagyait, amelyeket a szociáldemokrata Párcsetich László terített föl a szegény, tanulni vágyó ifjúság számára. A klerikális tábornak mindezt nem elég. Egyre tovább eszik bele magukat a közéletbe.

Külön pártot is alakítottak, melyet néppártinak neveztek el, hogy azzal a népet is magkaparintsák. Földműves egyietekkel, szövetkezetekkel, legényegyletekkel árasztották el az országot. A néphez for-

dultak s alakoskodva, jószívűséget színielve így szoltak a néphez: Mondd meg nép, mi a bajod? Fordulj hozzám, ha bajod van, ha szenvedsz s ha fáj az élet. (Viharos, percekig tartó taps és éljenzés. Fölkiáltások: Eljen Bokányi!) Még itt sem álltak meg. Magukhoz kerítették a sajtót. Az ugynevezett müveltebbek részére az Alkotmányt, Hazánkat, a Budapesti Hírlapot és a Magyarországot. A nép számára az Uj Lapot, a Néplapot, a Szt.-István-társulat kiadványait és a Pádai Szent-Antal lapját.

A Pádai Szent-Antal lapját nem ismerik önök? Ne is vágyó annak a megismerésére Legtöbbség hallgatás meg azt, hogy milyen csodavető újság ez az újság. (Derűltség. Halljuk! Halljuk!)

A Pádai Szent-Antal lapjának az a nagy ereje van, hogy az élet minden bajára tud orvosságot csak elő kell fizetni rá. (Derűltség.) Aki pénzt küld Pádai Szent-Antalnak, annak a szerkesztő ilyenféle meséssel szolgát a szerkesztői ízenetekben:

Panaszkodik egy asszony nagyon, hogy az ura sokat és egyre iszik. Mi tévő legyen evvel a korbely emberrel: Ir a Pádai Szent-Antal szerkesztőjének, aki így felel:

— Fresszen Pádai Szent-Antalnak s az ura elszik az ivástól.

Az asszony fizet, de biz az ura nem szokik el az ivástól. Megint ír s megint fizet s akkor — ezt már a szerkesztő írja — a terjből egyszerre józan, beületes ember lesz, aki a világrt nem adna egy garast sem többé az italért. Vagy:

Egy ember elhagyta valahol a szép selyem esernyőjét. Mi tévő legyen? Megkérdezi a szerkesztőt, aki azt tanácsolja, hogy adjon valamit Pádai Szent-Antalnak.

Az esernyős ember erre elhatározza, hogy ha megkerül az esernyő, öt forintot ad a szentnek. Az esernyő egy félóra mulva megkerül. A mi emberünk azonban okosabb akar lenni a szentnél is s nem küldi el az öt forintot.

— Mi történik most már? — kérdi a szerkesztő. — Az, hogy ez az ember másnap elutazik, a hajóra száll, s amint fölülpe a hajóra, belelejt a Dunába a szép selyem esernyőjét, mert pádai szent Antalt nem lehet becsapni. (Viharos derűltség és taps.) Így oktatja a klerikális sajtó a népet. Így állanak ok a fölviágosodás eszközein az írótlon és a hírlapon boszút.

Es hogy a francia szerzetesrendek közt és a magyarországiak közt van lelki rokonság, hogy rendszertük ugyanaz, arra nézve elmondom azt az esetet, melynek élő tanuit is látni fogják Mühlfeit Mária Irma, zárdai néven Bernarda nővér, huszonkét éven át szolgált mint apaca a községi Szt.-Domonkosrend zárdáját mint tanító. Kiltása volt arra, hogy nagyobb vagyont fog örökölni, de ettől a vagyontól elesett. Mikor a rendnek nem volt mit remélni, elhatározta, hogy Bernarda nővert kiüzi zárdájából. A kiűzést azonban „okosan” akarták csinálni. Olyan módon, hogy nyoma se legyen több Mühlfeit Máriának. (Fölkiáltások: Gyálat! Botrány!) A rend elhatározta, hogy Bernarda nővert kiébezteti. (Fölkiáltások: Gyilkosok! Hol volt a hatóság?) Bernardától elvonták a lakást és január-februárban, a legretentesebb hidegben a zárda szőlőkertjéhez tartozó fahódba zárták. Nem futtettek neki, nem adtak sem enni-, sem innivalót neki. (Hóhérok! Ez nem maradhat büntetlenül! Nagy zaj.) Öt hétig volt Bernarda nővér ebben a jaházikóban. Keze, lába lea gyott, mikor egy napon levél érkezett a bácsi rendiónköntől, melyben az kérdezősködött, hogy Bernarda megbalt-e már. (Tomboló zaj. Percekig tartó, haragos kiáltások: Gyilkosok! Ennyi aljasság!) A főnöknő egyttal annak a véleményének adott kijejezt, hogy Bernardának talán titokban enni ad valaki. Időközben a szombathelyi ügyészségnek is tudomásra jutott a dolog. Vizsgálatot akart indítani, de az apácák elkerülték a vizsgálatot, mert a vizsgálat előtti éjszák Bernarda nővérüket rongyas ruhában kitesztották a zárdából. 22 évet szolgált után nem adtak neki semmi kárpótást, ha csak pár rongyos cipőt és lyukas törülközőt, melyet itt mutatok meg önöknek. (Bokányi e szavaknál egy rongyos, lyukas törülközőt mutat föl, melyet magasan lobogtat.) Ime! Ez a bére annak, aki 22 évig szolgált Szt. Domonkos ügyért! (Viharos kiáltások: Aljasok! Nagy mozgás. Mindenfelől az elszörnyűködés hangjai hallatszanak.) Ámde ez nem volt elég! Kiderült, hogy Bernarda nővert egy öreg kertész mentette meg a biztos haláltól. Ez a kertész 32 évig szolgált a zárdában s mikor megtudták, hogy Bernardának enni adott, őt is kilökték. Es kilöktek még egy Klára nevű nővert is, mert az is eleséget juttatott annak, amit ők halálra ítétek. Aki mesének tartja ezt a borzalmat valóságát, annak bemutatom e rettenetességek áldozatait! (Bernarda nővér és az öreg kertész a tribünre lép. Perckig tapsolják és éljenzik.)

Bokányi ezután elmondja, hogy a Hermina-ut 21. száma alatt a Bon-Pasteurok telket vásárolták s hogy a telket francia apácák nevében isöljegyezve a telekkönyvbe. Jellemzésül elmondja, hogy a főváros miként van körülbarikkodva a kongregációk által. A Mária-utóba a jesszikák, az Angyalidőn azok a karmeliták, akiknek egyik papjuk, Péter Antal boloncocsin vitette el a templomálló szegényeket, nehogy konkurenciát csinálnak neki a koldulásban. A fekete nő-

véreknek József főherceg leánya eszközölte ki a letepedési engedélyt, az Ujvásár-téren, melynek beállításá 200.000 koronába került nagy telket kértek s hogy nem kapták meg, most a Rókus mögötti telket kéri a főváros. A Mária Nagyszonyunkhoz címzett zárda eszélszerzéssel akar foglalkozni s e célra házat és négyezer korona segélyt kér a fővárostól. Mindezek tete ébe 21 új templomot akarunk építtetni Budapesten az Isten nagyobb dícsőségére.

Igy halad elötte a klerikális ügye! Gyorsan halad, jól és biztosan! Győr város tanácsában husz városi bizottsági tag a törvényhatóságok közreműködését kérte ahhoz, hogy a kongregációk kiltitassanak. A szociáldemokrata-párt nem kívánja ezt az eszközt, de követeli, hogy minden vallási társulat és egyház magánügyeire, mindenki vallása magánügynek nyilváníttassék. Középn vallási célokra nem fordítható. Az egyházi birtokok elkobandók és állami tulajdonba veendők. E birtokok munkásszövetkezeteknek adandók bérbe s jövedelmük csakis kulturális célokra fordítható. A közoktatásnak állami, megyei vagy községi szervezése a felekezeti iskolák megszüntetése a kötelező vallásitanítás megszüntetése, általános, kötelező, ingyenes tanítás és ellátás a népisiskolákban a felsőbb iskolákban azok számára, kik képzettségüknek fogva a további kiképzésre alkalmasnak bizonyulnak, szintén elengedhetetlen követelések a szocialistáknak.

Bokányi így jezte be beszédét:

Jöjjenek csak! Jöjjenek bármekkora tömegben, az ujkor mosolygva fogadja őket, mert rozsdás legyverek mitem érnek a fölviágosodott nép éles és új fegyvereivel szemben. Fölveszűk velük a harcot s a fekete nemzetköziség ellen a piros nemzetköziszlót visszűk diadalra. (Viharos, percekig tartó taps és éljenzés.)

Mühlfeit Mária, a volt szerzetesnő lépett a szószékre s köszönetet mondott az érdeklődésért és részvétért, amelylyel őt, az elhagyottat pártfogásba vették.

Percekig tartó éljenzés után a németül mondott szavakat magyarul tolmácsolta. dr. Goldner Adolf elnök s hozzátette, hogy az Alkotmány ma egyenesen felhívta a rendőrséget, hogy a népgyűlést verje szét. A szociáldemokrata-párt erkölcsi teelöltséget vállalt, hogy teljes rendben oszlnak szét és semmi rendezés nem lesz. Csakis azzal használnak a proletárok ügyének, ha méltóságtelesen oszlnak szét. A szétoszlás néhány pero alatt meg is történt, teljes rendben.

HIREK

Budapest, március 22.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 15-ikén uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Udvari vadászat. Kis-Jenőről jelentik: A hlumbori pusztán szombaton tartott udvari vadászatot hét szalonkát és két vaddisznót ejtettek el. A száraz időjárás miatt kevés a szalonka. Ma reggel József Agost és neje Lapót harccal misét hallgatott, aztán pedig egész napi vadászatra Somosra hajtottak.

— Rohonczy György báró. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király Rohonczy György altábornagynak, a nyugalomba vonult budapesti városi parancsnoknak a bárói méltóságát adományozta. Az erre vonatkozó királyi kézirat így szol:

Személyem körülí magyar miniszterem előterjesztése folytán felsőpulyai Rohonczy György altábornagynak és törvényes utódainak, saját kérelmére történt nyugalmazatása alkalmából, a magyar bárói méltóságot díjmentesen adományozom. Kelt Budapesten, 1903. évi március hó 14-ikén.

FERENC JÓZSEF, s. k.

Gróf Stechenyi Gyula s. k.

— Egyházi kinevezések. A király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a kalocsai főkapitányban Majoros János tinnini püspök, olvasókanonoknak nagyprépostá, Mayer Béla éneklőkanonoknak olvasókanonokká, Schweitzer József órkanonoknak éneklőkanonokká, dr. Boromiszsa Tibor bási prépostnak órkanonokká, Kleiner Lajos székesgyházi főesperesnek bási prépostá, Maszkovics Pál bási főesperesnek székesgyházi, Zund Péter tiszai bási főesperesnek bási, dr. Hoffmann Károly idős mesterkanonoknak tiszai főesperesé, dr. Valtóra Ágoston itjabb mesterkanonoknak idős mesterkanonokká való fokozatos előléptetését jóváhagyván, az ekként megürösedő ifjabb mesterkanonok székére Boromiszsa István tiszteletbeli kanonok és kisebb papnevű intézeti igazgatót nevezte ki. O tésleje továbbá kinevezte Vohlrad József német-prónai esperes-plébánost káptalanon kívüli nyitrai főesperesé, Vicsák György új-bányai esperes-plébánost a besztekerbányai székeskáptalan tiszteletbeli kanonokává, Breznák János nagyszőlői és Murdász József úrbacsi esperes-plébánosokat a székeskáptalan tiszteletbeli kanonokjáivá.

— A katonai javaslatok ellen. Debreczenben az iparosok és földmunkások mintegy 600-an ma népgyűlést tartottak a katonai javaslatok ellen. Elhatározták, hogy a Budapestben vasútkor tartandó tiltakozó nagygyűlésre debreczeni képviselőkül Nánási Lajost és Müller Gyulát küldik ki.

Dunai ünnepély Budapesten. Május havában tudvalegleg nagyszabású dunai ünnepélyt rendeznek Budapesten. Ma délelőtti tíz órakor folytatták az előkészítő értekezletet az Idegenforgalmi iroda vigadó-téri helyiségeiben, amelyen a budapesti előkelő társaságok élnökei is jelen voltak. Az ülésen gróf Szapáry Pál elnököt, mellette Rákosi Jenő főrendiházi tag foglalt helyet. Gróf Szapáry mint a rendezőbizottság élnöke ismertette az ünnepély tervezését és az eddigi előmunkákat. Mivel a védaökséget a király elvállalta, a királyi család tagjai is részt vesznek az ünnepélyen. A királyi várpalota, a parlament épülete és a dunai palatások kiállítására iránt már intézkedtek. A Gellérthegyben, a Margitszigeten és a hidakon tündéri *tűzijáték* lesz, olyan, amint még Budapesten nem volt. A nézőközönség a dunaparti korzón és az egyes helyeken fűllított tribünökön foglal helyet; ezenkívül tíz nagy hajó tart sétakörzöt a Dunán, mindegyiken a fővárosi előkelő társaság egy-egy női tagja vállalja el a háziasszony szerepét. A hajókön, amelyeket butif-vel is felszerelnek, zenekarok játszanak. Érdekes programponnt lesz az uszoda dalárda is. A nagy koncepciójú ünnepélyt a margitszigeti bál fejezi be, amelyre a királyi család tagjai is kitámasztás helyezettik megjelenésüket. Többek felszólalása után ehatározta az előterkezet, hogy a rendezőség munkáját egyes bizottságok között osztja fel. A teljes rendezőség együttes ülése március 25-iken délelőtti 10 órakor lesz a városház közgyűlési termében.

Vasuti szerencsétlenség. Marienbádból táviratozzák: A pilseni személyvonat, amely tegnap este 10 óra 4 perckor érkezett ide, Marienbád állomáson összeütközött a karlsbadi vonattal, amely korábban indult el. Az összeütközés olyan erős volt, hogy mindkét vonat mozdonya és még több kocsi tönkrement. A pilseni vonat utasai közül egy Ranke Alfréd nevű csendőr, a karlsbadi személyvonat utasai közül pedig Goldstein Alajos Náthán Bécsből, Jaworski Zsófia Karlsbádból és Fischer Rudolfina Ziegelhüttenből könnyebben megsebesültek. A vonatvezetőket közül Laska József vonatvezető életét vesztette, Fickl Károly mozdonyvezető pedig könnyebben megsebesült, Harbicz Ferenc mozdonyvezető és Rottenborn Ferenc vonatvezető ideghűdést kapott. Az Egerből 9 óra 39 perckor elinduló személyvonat egy órát és az Egerbe este 10 óra 56 perckor érkező 15. számú személyvonat 2 óra 55 perccel később.

Egyházközségi közgyűlés. A pesti ágostai hitv. ev. németajku egyházközség ma délelőtti tartotta meg rendező évi közgyűlését Fuszak Tivadár egyházfelügyelő és Schranz János lelkész együttes elnöke mellett.

Schranz János lelkész előterjesztette az évi jelentést, kiemelve, hogy az istentiszteletek különösen nagy ünnepekben igen látogatottak. A hívek áldozatkészsége eusmerésre méltó. A közgyűlés jóváhagyólag vette tudomásul a jelentést és Schranz lelkésznek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Ezután elfogadták az 1902. évi zárszámadásokat és úgy a gondnok, mint a pénztárosnak valamint a pénztárviszámolóknak a felmentvényt megadták és buzgóóságukért köszönetet szavaztak. A segédlelkésznek személyi pótlókat szavaztak meg és az egyházmegyei követek megválasztásával a közgyűlés véget ért.

A várpalotából. Az udvartartás személyzetét tegnap este 8 órakor utazott el a nyugati pályaudvarból különvonaton. Ezen szállították el a husz lovat, a tíz hintót is, meg a főszereleket s ezen a vonaton utazott a testőrség legénysége is. A királyi palotában csak tizenhárom altiszt maradt báró Bánffy Lajos testőrhadnagy parancsnoksága alatt.

Fényes esküvő volt vasárnap délelőtti a dohány-utcai izraelita templomban. Barabás Péter fővárosi nagykereskedő tartotta esküvőjét Radó Alice kisasszonnyal, Kovári Armin fővárosi bizottsági tag unokájával. Az esküvőn nagyszámú közönség és díszes násznép jelent meg, melynek soráiban voltak: Márkus József fővárosi polgármester, Hatmos János polgármester, báró Kaas Ivor országgyűlési képviselő, Pesti Ferenc és Gorecky Zsigmond belvárosi előjárók, Dr. Schreyer Jakab Grünbaum Miksa, Kramer Miksa, Dobrossky Agost Boros Soma és Steinhárdt Kálmán fővárosi bizottsági tagok, Kramer Károly bankigazgató, a belvárosi és lípvárosi társaságok tagjai. Az ifjú párt Kohn Sámuel fővárosi szép beszéd kíséretében adta össze. A fiatal pár nászutra ment.

Diószeghy huszárorrmester gyilkosai. Komáromból jelentik: A Diószeghy huszárorrmester meggyilkolása miatt husz évi városgárda itélet Boros József huszárpárpár büntetését kegyelemből leszállították 15 évre, Trássi János huszár pedig kegyelmet kapott. Az utóbbi szombatban boosították ki a sáncolságból. Diószeghy tudvalegleg ezéldt hék évvel agyonvagdalták huszársjai a galioiai Rzeszovban.

Az Akadémia könyvtárából. Az Akadémiai könyvtárnoknagóhoz igen sokan fordulnak látogatójegyért s lécképp olyankor, amikor hivatalos óra nincs. A könyvtár igazgatósága csak kedden, csütörtökön és szombatban délután 4 óráttól 5-ig ad ki látogatójegyeket. Középkorúak tanulók csak úgy juthatnak legyhez, ha az illető iskola igazgatójától erre vonatkozólag igazolást mutatnak fel.

Az Ur szolgálja. Egy szegény zalatnai cipész, Kimpján Péter, panaszos levelet írt hozzáunk. A panasza olyan, hogy kommentálni sem kell. Az emberszeretet, a jógosság és a könyörületeesség durva megsértéséről van szó e levélben és ami leginkább fölháborító: az embertelenséget és igazságtalanságot az Ur fölkennt szolgálja, a zalatnai katolikus főesperes követte el. Csiki János főesperes eltemetett egy Sáfár Ferenc nevű vak községit koldust és temetési költségek fejében 22 korona 60 fillért követelt a világtalan koldus rokonán, Kimpján Péteren. Ezt az összeget könyörtelen módon behajtatta a főesperes ur. A botránnyal ezzel azonban nincs még vége. Kiderült, hogy a főesperes ugyancsak a koldus temetési költségeire, ugyancsak az általa kiszabott 22 korona 60 fillérnyi díjra, más forrásból is felvett 20 koronát. Az utóbbi 20 koronát a gyulafehérvári püspök küldte. A főesperes zsebre dugta ezt a pénzt is, de a szegény cipésztől behajtott összegből mitsem adott vissza. Az Ur szolgáljának e kegyes cselekedetét Kimpján Péter cipész így mondja el levelében:

Görög-katolikus vallású, szegény, zalatnai nős cipészemster vagyok. Sáfár Ferenc világtalan községit koldust évek óta gondoztam. Március 9-ikén a szegény világtalan ember, aki rokonom volt, meghalt. Az eltemetése után elmentem a zalatnai római katolikus főespereshez, Csiki János urhoz, hogy megtudakoljam a fölmerült költségeket. A főesperes erre 22 korona 60 fillért követelt tőlem a vak koldus eltemetéséért. Megkérdeztem a főesperes urtól, hogy nem lesz-e ez sok, hiszen mikor az apósomat eltemettem, Gyulafehérvárról jött pap és csak 8 koronát kellett fizetnem, hát miért követel a főesperes ur a világtalan koldus eltemetéséért 22 korona 60 fillért. A főesperes erre fölugrott a székéről, rám lörmédt és a gazdasszonyval együtt a legalábbval szidalmakkal ületett, majd ellen ragadták, tépték a ruhámat annyira, hogy alig tudtam a papilakból megszabadulni. A gazdasszony még akkor is utánam kiabált (maga egy büdös oláh!), hogy én fogok rendelkezni, vagy én fogom előírni, hogy mennyit számíton a főesperes temetési költséget... Ezen sérelmek után mitévő lettem volna, polgári uton nem támádhattam meg a főesperest, mert tanum nincs, elmentem 12-ikén a gyulafehérvári püspökséghez panaszt emelni. A püspök otthon volt ugyan, de más elfoglaltsága miatt a titkárra halgatótt ki. Kihallgatásom után egy levelet írt, hogy én azt a zalatnai főesperes urnak adjam át. Pénteken, 13-ikén, amidőn a levél átadására készültüm, egy rendőr jött hozzám, hogy a községit előjáró ur hívat az irodába. Odamentem. Felhívott az előjáró ur, hogy a főesperesi tartozásokat fizessem meg, mert különben végrehajtat. Mitévő lettem volna, a mellékelt nyugta szerint le is fizettem a díjat és ennek megtörténte után a püspökségi levelet átadtam az előjáró urnak azon kérésém mellett, hogy a címzettnek kézbesíttesse, mert a történet után személyesen átadni nem merem. Félek, hogy még jobban megtépnének. Az előjáró ur a levelet át is adta, én pedig a nyert nyugtával újból a püspökséghez utaztam és szintén azon titkárnak mutattam be, aki ezt mondta:

Hogy lehet az, hogy Csiki János főesperes ur magától is pénzt vett, mikor a tegnapi levelében mi is 20 korona temetkezési költséget küldöttünk? Utazék csak baba, majd el fogjuk intézni a kelemetlen ügyet és maga vissza fogja kapni a pénzt.

Ez azonban még máig sem történt meg. Alázatos tisztelettel Zalátán, 1903. március 20-án.

Kimpján Péter.

Az Ur szolgálja e cselekedetének bizonyágaképpen a szegény cipész levelehez mellékelte a vak koldusról szóló halotti anyakönyvi kivonatot. A zalatnai anyakönyvi kerület hiteles pecsétjével ellátott kivonat foglalkozás-rovatában Sáfár Ferencről ez áll: „községit koldus”. A kivonat száma 36/903. A második szomorú dokumentum a zalatnai előjáróság hiteles pecséttel ellátott elismervénye a 22 korona 60 fillérről. A fölös 20 koronáról a gyulafehérvári püspökségnél van írás. Ime, így temet a zalatnai főesperes egy vak koldust...

Felolvasás Vácson. Vácrol jelentik lapunknak: A váci Szabad Lyceum a téli időszakban utolsó estéjét e hó 24-én kedden este tartja a Kuria-szálló helyiségében. Ez estély érdekességét Dr. Margalits Ede egyetemi tanár felolvasása teszi még beosesebbé. A kitűnő tudós az „Emberi boldogság”-ról fog előadást tartani. A Lyceum-bizottság tagjai közül ez estén is ketten tartanak felolvasást. Dr. Hirtl Péter főorvos a „Gümőkór”-ról és dr. Lukács József kegyesrendi tanár a „Szocializmus”-ról.

Siketnémák tanulók felvétele. A siketnémák aradi iskolája I. osztályába a jövő 1903-904. iskolai évre 7-10 éves korban lévő gyermekeket vesznek fel. A felvétel és az esetleg szükséges segély iránti kérvényeket a felügyelő-bizottsághoz ke-l címzezi és legkésőbb április hó 15-ig az igazgatóhoz beküldeni, kitől bővebb felvilágosítás is szereshető.

Hagyarellenes tüntetés Eszéken. Eszékrol táviratozzák: A felsőváros ma délután zajos utcai tüntetések színhelye volt. Bár a rendőrség a pénzügyi önállóság mellett és a véderőjavaslatok ellen mára összehívott népgyűlést betiltotta, nagy néptömeg gyülekezett össze amely zajosan tüntetve járta be az utcákat. Mintán a tömeg a rendőrség felszólításának, hogy oszljon szét, nem engedett, osondórságot kértok segítségül. A osondórság megjelenése azonnal megtegte a kívánt hatást s a tömeg szétoszlott. De minthogy attól tartanak, hogy a tüntetések éjjel ismétlődni fognak, osondóri és rendőri őrzáratok oirkálnak a városban.

A táborból. A piliscsabai tábor barakkjait már rendezték a katonai műszaki csapatok legénységéből kivényelt katonák. A táborban már rendező őrség van s a jövő hó 12-ikén megkezdik a fővárosban állomásozó ezredeket a táborzást. A helyőrség ezredei közül elsőnek a Mária Terézia-ezred vonul ki a táborba, ahol még hétig marad, ez időt helyi gyakorlatokkal töltve. Az ezred visszatérése után a főváros többi ezrede vonul ki Csabára s a táborban egész augusztusig mozgalmas élet lesz.

A szorb lovagias ügyek. Belgrádból jelentik, hogy Borisavljevics tanár lovagias ügyei, amelyekről lapunkban is szó volt, befejeződtek. Borisavljevics ugyanis Meljkovics alezredesnek, aki soruszabás alapján tőle elégtételt kért, kijelentette, hogy kérdésére cikkében ő csak objektív kritikát gyakorolt és senkit személyében megsejtani nem akart. Mivel ugyanezt Borisavljevics segédei, Avakumovics és Ribardc volt miniszterek is megsejtették s egyuttal kijelentették, hogy ebben az esetben gyeveres elégtételadának helye nincs. Meljkovics alezredes, aki különben közeli rokona a tanárnak, a kijelentést tudomásul vette.

Gyorsíró-ünnep Pápán. Az országság gyorsíró-ünnepét ez idén Pápan tartják meg a pápai főiskola gyorsíró-kör negyedszázados jubileuma alkalmaából husvét héttől délután. Az ünnepélynek, amely egyszerűsággal Markovits Iván halála tizedik évfordulójának emlékére, Antal Gábor ev. ref. egyházkerületi püspök, Hegedűs Sándor egyházkerületi főgondnok és Mészáros Károly, Pápa város polgármestere a védnői: részt fog venni az ünnepen Hegedűs Lóránt, Pápa város országgyűlési képviselője is. Az ünnepély maga husvét héttől, április 13-án délután 5 órakor kezdődik s ez el kapcsolatban kedden, április 14-én délelőtti 8 órakor tartatik meg az Országság Magyar Gyorsíró-Egyesület ötvenedik nyilvános irásversenye, amelyen épp úgy, mint tavaly Szegeden, egy rendkívüli fok is szerepel (percenkt 270-300 szótag) első díj 200, második díj 100, harmadik díj 60 koronával; az első két díjra bárki pályázhat, országgyűlési gyorsíró is. Az ünnepélyen és versenyen résztvenni óhajto gyorsírók rendszer-különbőség nélkül jelentkeznek. hogy vasuti és egyéb kedvezmények biztosítása végett részvételtüket dr. Kapossy Lúcián pápai főiskolai tanárnak mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.

A milliárdos mint írásreformátor. A milliárdos Carnegie András, akinek a nevét azért emlegeték sürűben az újságok éppen mostanában, amikor pedig már visszavonult az üzleti tevékenységtől, mert a milliós alapítványok egész sorát ajándékozta a hazájának kulturális célokra. Most érdekes dolgot írunk róla a londoni lapok. A skót születésű dollárfejedelem azonkívül, hogy mint genialis üzletember ezzel a talentumával rengeteg vagyont gyűjtött össze, kiváló tudós és nagyon tehetséges író is. Irty egy nagy történelmi munkát; amióta üzleti ügyekkel többé nem foglalkozik, olyton írogat. Állandóan írök társaságában van, ezeken szives és bőkezű mecenás, a legkedvesebb, legbizalmasabb barátja Rudyard Kipling. Így aztán érthető az a kezdes is, amelyre Carnegie most vállalkozott. Reformálni, egyszerűvé és logikussá akarja tenni az angol írást. Nincs nyelv a világon, amelyben írás és kiejtés között oly nagy és sokágy volna a különbség, mint az angol nyelvben. Szinte világszerte jelentkezik és hódít a törekvés, hogy az írás és az élő nyelv között lévő minden zavaró és megokolatlan különbséget megszüntessék, az írást a kiejtéshez alkalmazzák, minden betűnek a maga igaz jogát megadják. Amint hogy nincs is annak semmi értelme, hogy a kiejtés, az élő nyelv, a betű eredendő hangzása a papíron megmamisításssák. Carnegie azt akarja, hogy az angol írás a kiejtésnek teljesen megfelelő legyen, minden hang a betűben épen maradjon, szóval, a fonetikus helyesírás mellett foglal állást, kijelentvén, hogy ennek a törekvésének a sikere érdekében anyagi áldozatra is kész. Ez a törekvés okos is, emberséges is, mert nagy vesződségtől szabadít meg sok millió embert, akiknek most két angol nyelvet kell megtanulniok: az elevent és az írottat. Mindenesetre érdekes, hogy az angol írásnak ez az okos reformálása Amerikában kezdődik.

Titokzatos letartóztatás. Rómából táviratozzák: A rendőrség a Grand Hotelben letartóztatott egy orosz embert, aki magát Gotznak nevezti és aki apjával és nővérel rendkívül nagylábon él. A tőle elkozott utlevél más névre szól. Hír szerint Gots letartóztatását súlyos politikai bűntett miatt rendeltek el. A rendőrség azonkívül egy másik embert is letartóztatott, amit evvel az ügygyel összefüggésbe hoznak.

Tüntetések. A két napig tartó zajos tüntetések után ma aránylag csöndes volt a főváros. Mindazáltal a mai nap sem mult el kisebb rendű tüntetések nélkül. Délután mintegy 300 dák kiment Főthéra, ahol ma négyülést tartottak a katonai javaslatok ellen, s a diákok este nyolc órakor érkeztek vissza egy csoportban a fővárosba. A nyugati pályaudvarból a Kossuth-nóta hangjai mellett fordultak be a Teréz-körutra amelyen végighaladva, a legnagyobb rendben elszéledtek. Rendőri beavatkozásra egyáltalán nem volt szükség. A Magyar Színház mai előadása után is volt egy kis tüntetés. A *Gott-erhalt* adták ma újra s az előadás után összeverődött mintegy 2-300 főnyi tömeg, amely a Kossuth-nótát énekelve a körutot át a Király-utcába ment, ahol egyik lap szerkesztője elé vonult s miután ott kiéljenzte magát, szétoszlott a szélrózsa minden irányába. Az asztaltársaságok központja délután zászlók alatt kivonult a kerepesi-úti temetőbe Kossuth sírjához s ott bafafas ünnepélyt rendezett. A temetőből azután a mellékutakon át elszéledt a menet, szintén a legnagyobb rendben. A rendőrség természetesen ma is készenlétben volt s a Nemzeti Színházban s a Sándor-utca egyik házában nagyszámú lovasrendőr volt elhelyezve, azonban egyáltalán nem volt szükség a rendőrség beavatkozására. — A pénteki tüntetésnek még két adozata tekinthető a Rókus-kórházban. *Verhovszky* Béla bölcsészt — saját kérelmére — bekötöztve sebeit elbocsátották. A kórházban ápolás alatt van még *Neumann* Fülöp szabósegéd és *Reich* József rézöntőinas. A kórház orvosai szerint a két ember állapota még mindig súlyos, azonban nem életveszélyes.

Uj postahivatal. A főváros VIII. kerületében a Magyar Nemzeti Múzeum épületében Budapest 30 elnevezéssel április 1-én kincisári posta-, távirda- és távbeszélő hivatal létebe mely a budapesti központi posta- és távirduhivatal kirendeltségéknél működik és levél, pénz- és csomagküldemények 1000 koronáig terjedő postautalványok, utánvételek és postai megbízások felvételével, postatakarékpénztári teendőkkel, továbbá a Magyar Nemzeti Múzeum oimere szóló ajánlott és közönséges levelek, valamint közönséges és utánvételes postai csomagok kézbesítésével van megbízva. A Budapest 80. sz. posta-, távirda- és távbeszélő hivatalt érdeklő levelezést a budapesti központi posta- és távirduhivatalhoz kell címezni.

Életuntak. Ma a déli órákban egy öngyilkossági eset hozta izgalomba a földművelési minisztérium tisztviselőit. A minisztérium egyik tehetséges, ambiciózus hivatalnok, *Hayek* Adolf miniszteri titkár a hivatalos szobájában agyonlőtte magát. Az öngyilkos a minisztérium viztrajzi osztályába volt beosztva. A 33 éves tisztviselő egyike volt a minisztérium legpontosabb és lelkiismeretesebb hivatalnokainak s kollégái szerették előzőlegény modoráért. Ma reggel rendes időben jelent meg a hivatalában és pontosan elvégezte a munkáját. Senkinek vette észre hogy milyen sötét tervekkel foglalkozik. Déli 12 órakor bezárkózott a szobájába s pár perc múlva lövés zaja verte fel a minisztérium csendjét. A lövésre összeszaladt hivatalnokok betörték az ajtót, de a tisztviselőt már élettelenül találták a divánján. Jobb hátánál két lövedék találta a halálos seb. Mellette hevert a hatlövétli forgópisztoly, amelynek egy golyója oltotta ki a nagytehetségű ember életét. Az öngyilkosság híre általános részvétet kellett. *Hayek* az utóbbi időkben heves lőfegyvérről panaszkodott és barátai előtt többször emlegette, hogy ideges leigörösei még a halálba kergetik. Az öngyilkos nőten ember volt és özvegy édes anyjával lakott együtt. Holtestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították. — A másik életunt egy fiatal uriaszony. Alig pár hónapja van férjénél s tegnap először összekocogott a férjével. A nap elmúlt anélkül, hogy a férj megkísérelte volna a kibékülést s az asszonyka a fölött való elkeseredésében mérget ivott. *Aldor* Armin magánhivatalnok 20 éves telessége, *Szöllösy* Emerin, az életunt. A Hungária-ut 91. számú lakásán morfiumot ivott. A mentők ellátták az első segítséggel, azután a Rókus-kórházba vitték.

Elhagyott siketnéma. Ma reggel a Ferenovárosi pályaudvar közelében egy 10-12 esztendő siketnéma fut talált, aki járnai sem tudott, mert földalati hűdése van. A szerencsétlen, jobban állított fut a rendőrség a gyermekmenhelyen helyezte el, egyáltalán pedig nyomozza a szüleit is. Valószínű, hogy a lelketlen szülők átutazóban voltak és hogy nyomorék gyermeküktől megszabaduljanak, a pályaudvaron kitétek és otthagyták.

Bossz a koszt. Egy berlini telegramm jelenti, hogy ott a városi kényezermunka-intézetben tegnap zendülés volt. A fiatal növendékek az ebédnél kijelentették, hogy ők nem eszik meg a főltalált rossz ételt, s az egyik növendék a forró levelessel téli talat a felügyelő fejéhez vágta. A tanító kiátására besiettek az alkalmazottak, de nem bírtak a növendékekkel, akik kést, villát, székét hajítottak feljűk. A fiatalemberek azután betörték az ablakokat és azokon át elmenekültek. Eddig csak egy szökevénynt sikerült elfogni.

Az afghanisztáni emir mint reformátor. Megírtuk már, hogy az afghanisztáni emir a háreméleire nézve reformot léptetett életbe, behozván a négy/eleseges rendszert. És a szigorosság oly nagy ebben a tekintetben, hogy azt, aki négynél több feleséget mer tartani, agyonlővik. Ugy látszik, a liberális Nyugat-hoz kíván közeledni, mert olyan törvényre is van, amely szerint halálal büntetik azt is, aki más vallását gunyolja. Egy mézarost, az első, aki a tilalom ellen lépett, hatvan golyóval végezték ki. Véres tömeggé lőttek a boldogtalan. Négy katonai szállított, akik buzakenyer helyett kukoricakenyeret liferáltak a katonáknak, ketreche zárva hurcoltatott a piacra, minden vagyonukat elkoboztatta és a katonák gőzöt szétosztatta. Érdekes a következő intézkedés is: Afghansztánban olyan gyöngére sikerült a rosztermes, hogy inségtől kellett tartani. Erre az emir azonnal a cséplés után rendeleteit adott ki, amelyben megfíltotta, hogy bárki is több roszot tartson magtáron, mint amennyi a maga és családja élésére négy hónapra elegendő. A többi két hét leforgása alatt köteles eladni, mert ami több készletet találunk nála, azt elkobozzák.

Iskolatársak találkozója. Dr. *Révay* Zoltán budapesti ügyvéd és *Seidl* Auréli pénzügyminiszteri fogalmazó felhívják azokat, kikkel a kalocsai érseki főgimnáziumban 1838-ban érettségi vizsgát tettek, hogy pontos címüket dr. *Révay* Zoltánnal (VIII., Sándor-utca 23/b) közöljék.

A kikoszarott kőr bosszúja. Kalocsáról írják: A közeli *Duna-Szent-Benedek* községben *Báki* János ottani 40 éves özvegy ember, akinek három kis gyermeke van, e hó 20-án éjszaka az ablakon keresztül betört *Szeker* Judit odavaló özvegyasszonyhoz és a szerencsétlen asszonyt össze-vissza szurkálta. Mikor azt hitte, hogy az asszony meghalt, hazament és az állóban felakasztotta magát. Holtestét másnap reggel találták meg. *Szeker* Judit még él, de sebei életveszélyesek. A gyilkosságra az adott okot, hogy *Szeker* Judit kikoszarotta *Bákit* és egy másik emberrel váltott jegyet.

A Kongó-állam rejtelméi. Egyszerre két könyv is jelent meg Londonban arról, hogy micsoda szörnyű állapotok uralkodnak a Kongó-államban. Az egyiknek a szerzője *Morel* s a címe *Nyugat-afrikai dolgok*. A másikat *H. R. Fox Burne* írta *Kongói civilizáció* cím alatt. Hát a két szerző rettenetes leleplezéseket végez a művében. Szinte érthetetlen, hogyan maradhattak jórészt ismeretlenek ezek a rémséges dolgok a nagy nyilvánosság előtt. A két könyv adatai szerint Kongó-államban csak 2846 fehér ember van, de ezek korlátlanul uralkodnak a rinceoszbör-korbács és egy egész sereg kannibál segítségével, akiket valóságos felbuztatnak az emberevésre. A fehéreknek körülbelül 15.000 főből álló beszállított seregük van, amelyet a törzsiönköktől nébány zsebkendőért vettek. Ezenfelül van ezer és ezer emberevből álló miliciájuk, amelyet az ellenség holttestével táplálnak. Ellenségnek azon törzseket tekintik, melyek nem gyűltenek elegendő nyers kauszokot s ezért büntetésből kirtják őket. Az emberevő katonákat elküldik a falvakba s ott azt a férfít vagy asszonyt, aki az előirt kauszkmennyiséget nem szolgáltatja be, egyszerűen lelővik s a bűnös levágot jobbkézt megfíltatva a hatósághoz küldik be a kannibálismust bevitték oly vidékekre is, ahol eddig ismeretlen volt. Ilyen viszonyok közt a Kongó-állam lakossága rohamosan fogy. — *Fox Burne* véleménye szerint a berlini és brüsszeli Kongó-egyezményt a lárt nagyhatalmaknak kölelessége volna erőlyesen közbeélni.

Elrablott milliók. Milánóból táviratozzák, hogy a *Casa la Monerato* közelében egy bankár özvegyének nyaralójába rablók törtek be s a vasszekerényekből temérdek értékű papírt és készpénzt vittek el. A tetteseknek eddigell semmi nyoma. Az elrablott összeg három millió lírát tesz ki.

Milliók örökség. *Budweis*ből táviratozzák, hogy *Stangl* tábornoknak, a gyermekek nélkül elhalt orosz milliomosnak örökősei már jelentektek. A vizsgálat megállapította, hogy *Stangl* egy csehországi kis faluban született, a 40-es években a gróf *Khwenhüller*-ezredben szolgált, azután az orosz hadseregbe lépett át. Az örökösök csehországi német parasztok.

Elővezetett nyakláncok. Párisban, a Hotel Drouotban egy díszos gyöngy nyakláncot árvereztek el a minap, amely feltűntést keltett az elegáns közönségben. A pazar nyaklánc 280.000 frankért volt elzalogosítva a városi zálogházban, a Mont-de-Piétében és, ugy látszik, oda is vevették, mert hát árverésre került. Heves árverés indult meg a gyöngyű gyöngyűkre, annál is inkább, mert mostanában megint nagyon divatosabb lett a gyöngy, s a nyaklánc 380.000 frankért kelt el. Ilyen értékes ékszer nem került árverésre a Hotel Drouotban Castiglione grófnak, III. Napoleon barátjának a gyöngy nyakláncra óta, amelyért körülbelül két évvel ezelőt 421.500 frankot adtak.

Vidéki hírek. *Kassán Kóder* János kocsi-féltékenységből agyonszurta szeretőjét, *Molnár Erzsébet* cselédleányt. A gyilkost leartóztatták. Egy *Babinyec* Márton nevű szemerei földműves a mángorlófalval egy összevert édesapját, hogy az öreg ember seibe belehalt. A gyilkos fiút letartóztatták. — *Komáromból* táviratozzák: *Hódos* Bálint ispán *Kanya* Vilmos érsek-béli gazdaságában szóváltás közben agyonlőtte *Kelemen* József béresgazdát. A komáromi vizsgálobíró a helyszínerre utazott.

Furfangos lopás. *Kelemen* Imre fűszerkereskedőnek a Hernád-utca 45. számú házában pinceraktára van. A kereskedő itt tartja zár alatt a holmiját amíg az üzlete és lakása másutt van. Megtudta valaki, hogy naphosszat felügyelet nélkül van a raktár és a betörés furca, de új nemét találta ki. Elment egy lakatoshoz, akitől inast kért, hogy a pincéjét nyissa fel, mert a kulcsát elvesztette. A lakatos inas annak rendje és módja szerint kinyitotta a pincét, az illető kiűzette és habóritlanul bement a raktárba. Pár perc múlva egy munkás ember kézi kosoval megálott a raktár előtt, ahonnan azután egy 100 koronát érő prágai husvágó opotek ki. Mast is elvitték volna azonban, észrevették, hogy egy házbeli figyelő őket. Jgy megelégedtek a kisebb számmányval, amelyet nyomban el is adtak egy vaskereskedőnek. A vaskereskedésben *Bersényi* Gyula és *Schwarz* Gézánc mondották magukat. Aki a lakatosnál volt 25-28 esztendő szöke, uriasan öltözött lérti, a társa idősebb, munkás ember.

SZÍNHÁZ, ZENE

Hangverseny. Fényesen sikerült hangversenyt rendezett ma délután a *Vigadó* nagytérében a *Budapesti Leányegyesület*, amelynek közletékében a fővárosi társaság számtalan előkelő fiatal hölgye szegény és szerencsétlen leányok anyagi és erkölcsi ölségésének érdekében működik. A fehér leánybologónak lilomszínében virult — mintegy szimbolumképpen — elibének az óriási koncert-dobogó, amelyen hárommal leányka, a VII. kerületi aréna-úti polgári leányiskola növendékeinek énekkara foglalt helyet, mindannyian illatos fehér ruában, kipírult arcú és csillogó szemű gyermekek, akik az élet nyomorának sejtelmé nélkül vették ki részüket a munkából, amely az életben vergődő számtalan boldogtalan nővérüknek segítségét akar nyújtani. *Sztojanovits* Jenő tanáruk vezetése alatt két iskola oratóriumot adtak elő, az egyiknek címe: *A madarak dalversenye*, amelynek poétikus szövegét *Martos* Ferenc írta, a másiké *Nász a lepkekirály udvarában*, amely *Falk* Richárd, a tehetséges fiatal író tollából való. A két köteményt *Sztojanovits* Jenő, kiváló és sokoldalú komponistánk zenésítette meg, aki ennek a specialis pedagógiai ócinak — ugyszólván — külön műfajt eszelt ki, elárasztván muzsájának bájos dallam-gazdagságával. Nincs elég helyem ezuttal, hogy kellőleg méltassam *Sztojanovits* Jenő működésének fontosságát, de örvendek, hogy szeriözus koncertdobogó mutathatott példát mindenrendű iskoláknak. Mert a magyar zenekulturát, amely nincs, nem az Operaházban lehet megtéríteni, hanem az iskolában, ahol nán eddélge a zenének oly szükséges kultusza hiányzott. Elkéintve az esztétikai gyönyörűségétől, amelyet a gyermekek öröszvegő, ritmikus, kitűnő produkciói nyújtottak, öröm volt néni ezt a háromszáz éneklő leánykát, aki a jövendő magyar zenekulturára nézve többet jelent annál az ezer leányt embernél, akiknek javarésze ezidőszert csak divatból látogat el a hangversenyterembe. Milyen gyönyörű organumokat talált *Sztojanovits* ebben az iskolában és minő pompás hangvételrel és lélegzettel énekeltek a leánykák! Ha minden iskolában ilyen énekkotatásunk lenne, tán még kistűne, hogy tizenhatmillió magyar között egy hőszenhorang is akad. A leánykák és jeles mesterük méltán megérdemelték a zajos elismerést, a melyvel a bájos produkcióktól eragadottat közönség őket elhalmozta. Varázslatos egy kép volt, amikor a háromszáz fehér kis lány között félszögelt *Márkus* Emilia szöke hajkoronája; mintha fehér lilommező közepén aranyugaras megszólalna a muza. A művésznő, akit már megjelentésekor viharos taps fogadott *Vései* József: *A visszhang* című mélyszéges poemáját szavaltá mesteri módon. Óriási tetszés mellett a közönség tomboló lelkesedéssel ünnepelte a nagy művésznőt, akit azonban leginkább a kis tehéruhasok külön óvációja hatott meg. *Mérő* Jolán kisasszony, a fiatal zongoraművésznő, akinek művészetét a *Lipótvárosi Kaszinó* hangversenye alkalmából éppen ma méltattuk, *Mendelssohn* fis-moll *Capriccio*ját játszotta, nagy elismerést szerezve mesterője, *Kennebaum* Agota jeles iskolájának. Közreműködött a hangversenyen a fővárosi társaság egy ismert beautyka, aki *Popini* Oliva név alatt állította énektudását a jóékonyság szolgálatába. A fiatal hölgy nagyon szép. Éneklés közben még szebb lesz. Tehát mindenesetre jól teszi, ha énekel. (A legtöbb arc éneklés közben eltörzsi.) Még hivatalos és rutinát énekesek organuma se tud meg-

küzdni a *Vigadó* gyilkos akusztikájával, nem sikerült ez *Popini* Oliva asszonynak se, aki tudtukkal még nem igen gyakran állt a nyilvánosság előtt. Mindenre konstatáltuk, hogy rokonszenves organumát izléssel kezeli és előadásában bensőségre törekszik, *noha* indiszpozíciója és — nyilván — elfoglaltsága is megfosztotta benső szabadságától. Vannak kváltságok, amiket csak a rutin ad meg, nem a pusztá telettség. Szívesen halljuk *Popini* Olivát máskor is, többször is. Már csak azért is, hogy láthassuk. (G—ly.)

Adomány. *Keller Ottó*, a M. Kir. Operaház és Nemzeti Színház műszaki felügyelője, akit ő jelsége legutóbb a koronás arany érdemkereszttel tüntetett ki, e kitüntetés alkalmából az Operaház Nyugdíjintézetnek alapja javára 800 korona adományozott.

29. országos magyar dalversenyt március 20-án, vasárnap, tartja rendező évi közgyűlést, melynek főtárgya a Temesvártól ez év augusztus havában tarandó országos dalosnappi programjának végleges megállapítása és a versenyző tagversenytelnek három csoportba való osztályozása. Ezenkívül tárgyalásra kerül a múlt évi jelentés, a vagyonmérleg és köztisztviselés megállapítása.

Téli regge. A M. Kir. Operában holnap, hétfőn rendkívüli előadás lesz a mérsékelt helyekkel, Shakespeare regényes színdarabja a *Téli regge* kerül színpadra a Nemzeti Színház és az Opera tagjainak közreműködésével. A Nemzeti Színházban nemrég felújított színjátéknak ez lesz az utolsó harmadik előadása a főszerepekben *Hegyesi Marival*, *Török Irmával*, *Szacsaynéval*, *V. Molnár Rozsival*, *Paulay Erzsivel*, *Szacsaynéval*, *Bakóval*, *Mihályfiával Gáttal*, *Molnárral*, *Ujházzal Dezsővel és Rózsaheggyel*.

A műgyemeli zenekar hangversenye. A műgyemeli zenekar e hó 27-én, pénteken, a Royal-színházban hangversenyt rendez, amelynek különös érdekét kölcsönöz *Nagy Eta* énekművésznő közreműködése. A fiatal művésznő, aki már *Rákosi Szidi* színeiskolájának egyik vizsgálati előadása nagy énektudásával s játékával feltűnt, ezidőszakra nagy sikerrel vendég szerepel az aradi Nemzeti Színházban. Jegyeket 4, 2 és 1 koronáért már most lehet kapni a műgyemeli portánál s este a pénztárnál.

Egy királyne premijere. A *stuttgarti* udvari színházban érdekes premijere volt a napokban. *Carmen Syltának*, Románia költő-királynéjának három egyfelvonásos darabját adták elő. A három kis színdarab az *Ullanda* című drámalettel, a *Legyárt napján* című színmű és a *Dániel ur övege* című vígjáték volt. A koronás szerzőnek nagy sikere volt.

Országos ballet-vendégek Bécsben. A bécsi udvari operának orosz balletvendégei vannak *Keesinka* kisasszony, a *pétvári* Mária-színház prima-ballerinája, továbbá ugyanennek a színháznak szóótáncosai, *Legat* és *Békefi* vendég szerepelnek a *Babátündér*, *Coppélia* és a *Bécsi keringő* balletekben.

MŰVÉSZET

A szegedi tárlat. A szegedi képzőművészeti egyesület március 25-én délután 3 órakor megnyitja tárlatára az előkészületek már javában folynak. Az egyesületnek ez lesz a VIII. tárlata s a beérkezett

művek nagy számából itélve, a kiállítás nagyszabásúnak ígérkezik. 75 művész 250 műtárggyal szerepel. Legnagyobb vonzó ereje a tárlatnak 4 Munkácsy-kép lesz, melyet a Nemzeti Szalon vezetősége a testvér-egyesületnek előzékenységgel átengedett. Igen szépek és a közérdeklődés tárgya lesznek *Benczur Gyulának* és a lipótvárosi bazilika részére készült színes katonjai, melyeket Budapest főváros engedett át az egyesületnek kiállításra. A rendezés nehéz és fáradságos munkáját *Erdélyi Béla* igazgató és *Nyilassy Sándor* festőművész teljesítik. Az egyesület ezáltal először ad ki képes katalógust. A katalógusban levő képek kiejelhetők s levelezőlapok gyanánt használhatók tesznek. A kiállítást a közoktatásügyi miniszter megbízottja fogja ünnepiesen megnyitni.

Az Országos Magyar Képzőművészeti-Társulat április 6-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja a városi régi Műcsarnokban évi rendes közgyűlést. Tárgysorozata: 1. A választmány jelentése a lefolyt évről 2. A számvizsgálóbizottság jelentése az 1902. évi zárószámadookról. 3. Az 1908. évi költségelirányzat megállapítása. 4. A társulat bérházának (Zenekadémia) előadása. 5. Alapszabálymódosítás. 6. Választmány kiegészítése, elnökválasztás. 7. Számvizsgálóbizottság kiküldése. 8. Indítványok.

TUDOMÁNY, IRODALOM

Az Akadémia I. osztálya március 23-ikán hétfőn délután 2 órakor ülést tart melynek tárgyai: *Ily. Szimányi József: A Karacsony-kodexről. Lehr Albert: Két képző, melyekről keveset tud az irodalom. Kunos Ignác: bemutatja Sismanov értekezését a Bolgár név eredetéről. Hegedűs István: Egy angol humanista levele Janus Pannoniushoz.*

A Kisfaludy-Társaság március 25-én, szerdán délután 5 órakor a magyar tudományos Akadémia heti üléstermében havi ülést tart. Az ülés tárgysorozata: *Emlékbeszéd Bartók Lajos r. tag fölött. Ambrus Zoltán r. tag székfoglalója. Örök harc, drámai költemény, Kosza Andor r. tagtól. 7. Lukán-tulajdonos, elbeszélés Jakab Ödön r. tagtól. Zárt ülés.*

Hunok harca. Regény két kötetben írta *Werner Gyula*. Egy régi nemzeti győngésűnkent kezd ki *Werner Gyula* ebben a regényében. A hunok harca az a több mint ezeréves küzdelem, amelyet magyar folyt a magyar ellen, mert kicsinyli azt, ami honi talajból fakad. Ennek az örök küzdelemnek egyik epizódja az, ami a múlt század elején lejátódott *Ferenc király* alatt: azt foglalta érdekes regény és jellemző korrajz keretében *Werner Gyula*. Megjelent az Egyetemes Regénytárban, Singer és Wolner kiadásában. A két kötet ára 2 korona.

Földi németül. *Dr. Lemberger Armin* német nyelvre ültette át *Arany Toldi*ját. A mű április derekan jelenik meg s ára 3 korona. Előfizetni a Bajai Hirlapnál lehet.

Ókori Lexikon. A Franklin-Társulat kiadásában megjelent, *Pecz Vilmostól* szerkesztett *Ókori Lexikon*nak megjelent a 24-ik füzet, mely a munka II. kötetének 21—24-ik íveit foglalja magában. A füzet ára 1 korona.

A Magyar Lányok felolvasása.

Budapest, március 22.

Gyönyörű intézményt hozott meg mai kedésével a *Magyar Lányok* szerkesztősége. Ez a kitűnően szerkesztett képes hetilap a mai napon szorosabbra fűzte a kapcsolatot, amely íróit és közönségét egybefűzte: illusztrációs munkatársai közreműködésével felolvasást rendezett az *Uránia*-színházban. Belépő díjat nem kellett ezúttal fizetni a színházban. Bájosabb közönségről színházigazgató nem is álmodhat, mint amióta ma délelőtt az *Uránia* nézőterét zsufoltság megtöltötte. Sajátos és külön érdekessége volt a felolvasásnak a közönség gyűlekezése. Csapatokban érkeztek a színházba ünnepi ruhában a fiatal leányok, ural hölgyek és néhány pillanat alatt tele volt a földszint, a páholyosor az emelet. A felolvasás rendezői szívesen adtak volna még helyet az érdeklődők nagy seregének, de hiába, az aranyos díszlő mór színház ekkora közönségre nem számított. Am a kőfalak is megindulnak szép leányok kérésére, be is jutottak még sokan a színházba, úgy hogy körülbelül annyian álltak is a nézőtérben, mint ahányan ülőhelyhez jutottak. Így is még vagy ezer leány kénytelen volt hazamenni azzal a biztató ígérettel, hogy a felolvasás rendezői legközelebb számba veszik az érdeklődés e szokatlanul nagy méretét. A roppant nagy érdeklődés okát megmagyarázza a felolvasás műsora. *Abrányi Emili*, *Tutsek Anna*, *György Ilona*, *Benedek Elek*, *Farkas Imre*, *Lengyel Laura* és *Malonyai Dezső* vettek részt a matinéban. A „Magyar Lányok” című hetilap java erői Amily kedves a gondolat, amely e mai matinéat megteremtette éppen olyan megkapó volt a gondolat megvalósulása. Csupa fiatal leány és asszony a nézőtérben, a színpadon ott ülnek a felolvasók. Intim szálak fűzik egybe itt a színpadot a nézőtérrel, a zsufolt ház ábítatos figyelemmel lesi a felolvasók minden szavát. Lekecséssel, szeretettel és rajongással elteltek szívükben, oklással és nemes tanúságokkal megteremkenyítve lelkiükben, mentek aztán egy óra után haza a leányok és a felolvasás rendezői a kipirult, mosolygó arcokon is látható, hogy az intézmény lényesen bevált. Meltó is a kezdet a folytatásra. Kulturális munkásságát szívesebben meg se pótoltatná ifjúsági lap, mint az ilyen ingyenes, magas színvonalú felolvasások rendezésével. És ha az újságot, amely a mai matinéat rendezte, ez új vállalkozásáért megdicsérik, az elismerésből nagy részt kell juttatni a Magyar Lányok kiadóinak, a Singer és Wolner cégnek, amelynek az áldozatkészsége és invenciója részes e mai sikerben. Külön munka volt az óriási közönségnek legálább részben való befogadása a színházba és ezt a munkát *Világhy Mihály* rendőrségi segédfogalmazó olyan udvariassággal és gyöngédséggel irányította hogy intézkedései láttára el se hiszi az ember, hogy a rendőrség tüntetésknél nem tartja be az etikett szabályait.

REGÉNY

AZ ÚJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Írta: WILKIE COLLINS

(48)

Lady Janet nem sejtett semmit — megbotráncokozott az őn hirtelen beavatkozásán — de aztán őn megígérté, hogy *Mercy Merricket* elébe vezeti. Ekkor — csakis ekkor érezte meg a teljes valót; az őn szavai, az őn hangja, az őn tekintete árulta el előtte az igazságot. Ekkor hirtelen egészen megváltozott és úgy maradt, míg szobájába nem ért. Nem is merek rá gondolni, hogy a földfedezéstől való kétségbeesés első kitérésében mit fog talán cselekedni. Bizalmatlan vagyok minden látszólag jelentéken, a legesekélyebb körülmény iránt, amely most bennünk érhet, bár nem vagyok gyanakvó természetű. Nemes elhatározás volt öntől, hogy beismerte az igazat. Maradjon meg amellyel és legyen készen rá, hogy még a mai napon újabb kemény próbát kell kiállania.

Mercy fölemelte fejét. Az aggodalom kifejezést elűnt szeméből és a lélelemnek adott helyet, amint most feljövde és kutatva *Julianra* nézett.

— *Micsoda megpróbáltatás várhat még reám?* — kérde.

— *A jövő események maguk meg fogják adni önnek a választ, — mondá. — Sokáig nem kell várakoznia. Aközben figyelmeztetem önt.*

Julian ráhajolt és a legközelebbi szavakat szinte fülbe sugva mondotta:

— *Őrizze meg azt a csodálatraméító bizosságot, amelyet eddig tanusított, — folytató. — Szenvedjen mindent inkább el, mint a saját megáláztatását. Legyen az az asszony, akiről beszéltem, aki még agyamban van, az az asszony, aki*

bensejének nemes magvát érvényre juttatja! És ne felejtse el soha, hogy erős a hitem önben.

Büszkén és hálásan tekintett *Mercy Julianra*. — *Igazolnom kell belém vetett bizalmát, — mondá *Mercy*. — Nincs többé hatalmamban gyöngének mutatkoznom. Horacénak megígérttem, hogy neki ebben a szobában mindent el fogok mondani.*

Julian indulatosan felugrott. — *Horace maga kívánta azt öntől? — kuttatta *Julian*. — Ó nem is sejtí a valót.* — *Horace figyelmeztetett arra a kötelességre, amelylyel iránta mint jóvendő férje iránt tartozom. Neki a legtöbb igénye van bizalmamra — ő rossz néven veszi halgatásomat és méltán. Bármennyire borzasztó is, felnyitnom szeméit, meg kell tennem, ha követeli tőlem.*

*Mialatt *Mercy* így beszélt, ránézett *Julianra*. Első pillanattól fogva vizsgálatos volt számára, hogy a beismerés súlyos lépését velez hozta összekötésbe, aki egyedül volt iránta részvétellel és aki bizott benne; most ez a vizsgálatos új alakjában tűnt fel előtte. Az a gondolat, hogy *Julian* szintén hallja *Horace*-szal való végzetes beszélgetését, erőt adna neki, hogy bátran szemébe nézhessen mindennek, még a legborzasztóbbnak is. Nem-e volt így lehetséges, hogy ily módon segítséget nyujthat neki? Eppen ezen gondolkozott és észrevette, amint *Julian* amaz ajtó felé néz, amelynél az előbb beléptek. Gyors elhatározással rálépett arra az utra, amely a célhoz vezetete őt. Alig hallotta a részvét és bátorítás barátságos szavait, amelyeket az hozzátézet és szemérmetesen megkísérelé jelezni szándékát vele.*

— *Visszamegy ön a másik szobába?* — kérde *Mercy*.

— *Visszamegyek; de ha ellenére van, nem, — válaszolt *Julian*.*

— *Ellenkezőleg, nagyon szeretném, ha ott maradna.*

— *Mialatt *Horace* önnél van?* — *Igen, mialatt *Horace* nálam van.*

— *Ha már mindennek vége, megint itt legyek?*

Mercy összeszedte magát és nyíltan kimondta, amit gondolt.

— *Nagyon szeretném, ha abban a nehéz pillanatban közelemben tudnám, — mondá. — Ez a gondolat bátorítani fog, mert önhez épp úgy beszéllek, mint *Horace*hoz. Részvétérre számíthatok — és e részvétnek most rendkívül nagy becsé van előttem. Sokat követelek, ha kérem önt, hagyja nyitva az ajtót, ha majd visszatér az ebédőbe? Gondoljon a borzasztó megpróbáltatásra, — amely reá és reám is vár! Csak győnge asszony vagyok; félek, hogy elbukom, ha barátai kéz nem támogat; ön azonban az én egyedüli barátom.*

Ez egyszerű szavakkal iparkodott először rábeszélni *Juliant*.

Meghatva és elszomorodva, az első pillanatban alig tudott válaszolni. Szerelme, amelynek titokban kellett maradnia, épp úgy éit szívében, mint erős hite a nő jobb meggyőződésében, amelyet szabad volt bevallania. Nagy áldozat volt, amelyet *Horace* iránt tartozó kötelességének és önmagának hozott, ha a leánytól életének e súlyos órájában megtagadja támogatását, sőt több volt, hogy kitért a vallomás elől, amelyet a leány eredetileg előtte akart tenni. De bármennyire fájdalmára esett is az, hogy a leányt, ha csak a látszat szerint is elhagyja kétségbeesett helyzetében, kérését nem teljesíthette, kivéve egy feltétel alatt, amely azonban egyértelmű volt a visszautasítással.

— *Meg fogok önért tenni mindent, amit tehetek, — mondá. — Am maradjon nyitva az ajtó és én ott leszek a szobában, de mindezt csak akkor, — ha *Horace* értesítve lesz róla. Ha más körülmények közt halgatónékné, méltatlan volnék bizalmára. Ön ezt épp úgy megérti, mint én magam.*

(Folytatása következik.)

Pontban tizenegy órakor **Ábrányi Emil** nyitotta meg a leolvasást. Az illusztris költő, akit a közönség lelkes tapsal köszöntött, *Magyar lányok* című költeményét szavalta el. Valóságos tiparancsolatja ez a remek vers a magyar lányoknak. Minden strófaja gyönyörű a poezisnak, gondolatai mélyek, fennen szárnyalnak, egészségesen olyan ez a költemény, hogy akár oltár melől szállhatnának igéi a magyar lányok felé. Átszellemülve hallgatta a közönség **Ábrányi Emil** gyönyörű szavazását s a főgököny lelkek kinyiták a nemes eszmék befogadására. A költeményből itt közlünk két strófát mutatón:
Ó siesünk könyörölni másom,
Hogyha nincs is dús pénzünk rakoson!
Egy-egy tülér néha viganstaltat
És üdítet, mint a pici harmat!

Segítsek az özyevny, árván!
Hadd támadjon gyönyörű szivarvány:
Jó szivetek ragyogó napfénye
Süssön rá a könnyező inségre!

Hatalmas éljenzés és taps hangzott fel, mikor **Ábrányi Emil** elszavalta a magyar lányok e parenézisét, pereekig ünnepe a közönség a magyar költők legkiválóbbikát.

Tutsek Anna, A Magyar Lányok érdemes szerkesztője, olvasta fel aztán *Ciliké viszontagságai* című novelláját. A kedres és vonzó elbeszélés egy tizenöt éves pipiskelány nagyra törő és elbizakodott vágyakozásai során támadó mulatságos kalandokat festi derűs színekkel és ragyogó üllekkel. A közvetlen impressziók művészi feldolgozásának óriási volt a hatása. A leányserg, aki **Tutsek Anna** írásait imádja és *Ciliké* előéletéről is tud egyet-mást mulatott és kacagott a hősnő sorsán; aztán igaz szeretettel tapsolt *Ciliké* történetírójának, aki a magyar ifjúsági irodalom egyik legjelesebb és leghivatottabb művelője.

Györy Iona Angol leányok címmel olvasott fel. A világjáró írónő értékes tapasztalataiból leszűrt tanácsait köztötte a leányok lelkére. Megszivvelésre méltó tanításban részesítette hallgatóságát; remek előadásával rászólgált a tüntető tetszésre, amely érdekes és szives lelvasása nyomán fakadt. — **Benedek Elek** finom poetikus mesét olvasott fel *Emelkezés egy leányról* címen. Az allegorikus történetnek nagy hatása volt. — **Farkas Imre** igen szép versével aratott sikert. — **Lengyel Laura Erzsébet** *Erzsébet* című kedves és akciójában érdekes elbeszélést olvasta fel; őt is erősen megtapsolták. — **Végül Malonyai Dezső Művészet a lakásban** címen igen érdekes tanítást adott arról, hogy szerény anyagi eszközökkel miként lehet művészetet vázázolni otthonunkban. Az egyszerűséget és őszinteséget kötötte lelkére a jövendő háziasszonyoknak, akik a jó tanácsokat tapsal köszönték meg. Egy óra után járt már az idő, mire ez a gazdag és változatos program véget ért és a lelvasás befejeződött.

EGYESÜLETEK

A **Budapesti V. Kerületi Polgári Kör** helyiségeiben március 24-én, kedden délután 6 1/2 órakor lelvasást rendez. **Györy Iona** Az örök béke eszméjéről tart lelvasást.

(A **Magyar Mernők-és Építész-Egyesület**) ma vasárnap tartotta rendes évi közgyűlését nagyszámú tagok jelenlétében, különösen sok vidéki tag jelent meg, kik elsősorban az elnökválasztás iránt érdeklődtek, mert a mai elnököt az alapszabályok értelmében nem volt szabad újra megválasztani. Különben csak egy jelölt volt: **Hieronymi Károly**, a magyar műszaki karnak kiváló és általános kedvelt tagja, akit nagy lelkesedéssel meg is választottak elnöknek. **Czigler Győző**, a lelépött elnököt és **Kisfaludi Liptóháy Sándort** egyhangulag tiszteletbeli taggá választották.

Czigler Győző elnök rövid megnyitó beszédében visszapillantást vetett arra a három évre, amióta az egyesület élén áll. Ez a korszak, mint mondta, aránylag szép eredményeket tud felmutatni. Itt van pl. a vizuális kérdésének magas színvonalon álló tárgyalása, a tőváros szabályozására vonatkozó javaslat megalkotása és más aktuális kérdések, amelyekkel az egyesület behatárolt foglalkozott. Hatbátos támogatásban részesítette az egyesület a szakirodalom terén működő kartársakat, vendégül látta a szerb mernők-és építészegylet tagjait az anyagvizsgálatok nemzetközi kongresszusát; tavaly rendezte a II. magyar technikus kongresszust, amely szép sikerrel járt. A Vásárhelyi-szobor is megvalósulás stádiumába lépett. Sajnos, a műszaki képzés törvény útján való rendezése nem történt meg még, de a miniszter az ez ügyben nála járó küldöttséget szivesen fogadta és támogatását kijelentésbe helyezte. Végül kegyeletesen emlékezett meg az egyesület halottairól, különösen **Steindl Imréről**, **Fábán Jánosról** és **Kiss Istvánról**.

Az éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó beszéd után **Mihályi József** titkár olvasta fel tiszti jelentését, melyből a következőket emeljük ki:

Az év első időszakát a középítkezések nyilvános tervpályázata dolgában megindított érlelyes akció töltötte be, melynek során az egyesület föl-

iratait küldöttségek nyújtották át a kormány tagjainak. Ez a mozgalom jórészt el is érte a célját. A lefolyt évad rendkívüli eredményesen nyilatkozott meg a tudományos kérdésekben; nagyszabású kísérleteket folytat az új műegyetem telkén berendezett laboratóriumban a *hasai cementek* tulajdonságainak megvizsgálásával; nem kevésbé fontos az az akció, melyet a *hasai szén* megvizsgálása végett indított meg azzal a céllal, hogy a külföldi szén nagy részét kiszorítva, a káznok és a kályhák megfelelő átalakításával a magyar szének fogyszását és ezzel millióra rugó összegek irtho:maradását biztosítsa. A helyiérdekl. vasutak megrekedt ügyének föllendítése végett szintén intenzív tárgyalásokat folytatott. Meleg hangon emlékezik meg a titkár néhai **Fábán János** miniszteri osztálytanácsosról, aki 16 éven át volt az egyesület igazgatója, s ez idő alatt a pénzügyeket rendezve az egyesület anyagi függetlenségét biztosította. Emlékre a Műegyetemen **Fábán** jutalom címen évi 500 koronát ad az egyesület; a legkiválóbb oklevelet nyert mérnöknek, vagy építésznek. Az egyesületnek 2318 tagja van: tavaly 161 tag lépett be. Az egyesület vagyon az: Befizetett alapítványok: 173.108 K., segítő-alap 69.290 korona., Ybl-alap 10.690 korona, gépészeti pályadíj-alap 2974 korona, jövedelmi alap 39.000 korona. ezredéves pályadíj-alap 39.639 korona, utazási alap 6384 korona. A titkár kimerítő jelentését a közgyűlés nagy tetszéssel fogadta. Az idei költségelőrányszat jóváhagyása után fölolvastatta az elnök az építészeti nagy pályázatnak máj lapunkban már ismertetett eredményét. Az egyesületi közlönyben tavaly megjelent legjobb cikket, **Kajlinger Mihály** Budapest vízvezetékéről a Hollán-pályadíjjal (300 korona), a **Hollós József** cikkét a budapesti duplex telegrafáról szintén 300 koronával, végre **Bogdányi Ödönnek** 1902 ben megjelent *Újvároslogia* című művét a nagy aranyéremmel tüntették ki. A folyó évre az építészeti nagy pályázat tárgya *Columbariummal kapcsolót crematorium*; pályadíja a nagy aranyérem és 1200 korona ösztöndíj.

Végül megejtették a választásokat. Elnöknek egyhangulag **Hieronymi Károlyt** választották, tiszteleti tagoknak **Czigler Győzőt** és **Liptóháy Sándort**. Könyvtáros **Zelovich Kornél** lett.

Az új elnökért, **Hieronymi Károly** titkos tanácsosért hatgatu küldöttség ment el, hogy meghívja az egyesületbe. Mikor az új elnök megrekezett, lelkes éljenzéssel fogadták s **Czigler Győző**, a leköszönő elnök szép beszéddel üdvözölte. Ezután **Hieronymi** beszélt. Rövidesen kifejtette programját, amely főképpen oda fog irányulni, hogy megszüntesse a pártoskodást és hogy az új eszméket tárt karokkal fogadják. Beszédét lelkes éljenzéssel és tapsal fogadták. A közgyűlés után diszbed volt, melyen elsőnek **Czigler Győző** és kistalud **Liptóháy Sándor** az elnököt, **Hieronymi** felköszöntötte a tagokat és **Mihályi** titkárt éltették. **Kovács S. Aladár** a pályadíjjal nyert fiatal építészeket éltette és ugyancsak rájuk üritette poharát **Könyves Tóth Mihály** is. Szélemes felköszöntőket mondottak még **Edvi Ilus** Aladár szerkesztő, **Bolla** osztálytanácsos és mások. A társaság estélig maradt együtt vidám hangulatban.

(A **Ferenc József kereskedelmi-körház egyesülete**) ma délben tartotta évi rendes közgyűlését **Háti** Tivadár elnöklote alatt. Az igazgatóság jelentéséből kiemeljük a következőket:

A körház, mint budapesti kereskedelmi beteg-ápoló egyeslet jellegű betegsegítő pénztár most fejezte be első tizes működését s ez idő alatt az eléje szabott feladatoknak lelkiismeretesen s eredményesen megfelelt. 1893-ban 8800, most 1903-ban 10.430 a tagok száma. A számadatokról kitűnik, hogy a múlt év bevételei 264.136 koronára, a kiadások pedig 247.408 K.-ra ruytak s így a bevételi többlet 6727 K. Az igazgatóság mely megilletődéssel jelentette dr. **Jelenik** Zaigmond körházigazgató halálát s emlékt. jogyzókönnyvilég örökitették meg. Ugyancsak meglekészt az igazgatóság két elhunyt tagjáról **Aebly** Frigyesről s dr. **Biehler** Adolfról. Az igazgatóság jelentését a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette, a felmentvényeket megadta s köszönetet szavazott az igazgatóság tagjainak. **Feder** Ferenc segítő-pénztári igazgatónak s az orvosi karnak. Ezzel a közgyűlés véget ért.

(A **Budapesti Steindl** Gyermekek-egyesület) ma délelött 11 órakor választmányi ülést tartott gróf **Teleki Géza** elnöklote alatt. A napirend előt az elnök kegyeletos szavakkal emlékezett meg az egyesület elhunyt aienökéről, dr. **Degen** Gusztávról, aki nevét megöröklötte az egyesület érdekében kifejtett működésével. Ugyancsak leröta a kegyeleti adóját az egyesület elhunyt választmányi tagjának, **Szonlag** Ábránnak emléke fölött. A választmány megbizta a végrehajtó-bizottságot a közgyűlési tárgysorozat előkészítésével.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A cheque törvénykezési szabályozásáról szóló vitát folyó hó 21-ikén, szombaton folytatta a **Magyar Jogászegylet** dr. **Beck** Hugó kuriai bíró elnöklote alatt. A vita **Haldas** Sándor miniszteri osztálytanácsosnak nemrégiben tartott előadása felelt folyt. Az előadói tiszttét ezuttal dr. **Sichermann** Bernát kassai ügyvéd, aki más évek óta foglalkozik cheque-tanulmányokkal, töltötte be.

Az előadó örömmel üdvözli a javaslat közzétételét; ha soká kénsünk — ugymond — annak volna kitéve, hogy az osztrák törvényhozás megelőz, ami egyértelmű volna az osztrák; példa követésé-

vel. Ezután vázolta a cheque-jog általános eiveti és viszonyát a váltófoghoz és az utalványok jogához; majd a javaslat rendszerét és egyes intézkedéseit bírálta a külföldi törvényhozás és gyakorlat, de különösen szokdoluda és finom érzékekkel összegyűjtött tapasztalatai alapján. A javaslatot a további feldolgozás alapjául elötagdja, de számos elvi jelentőségű és részletmódosítást óhajl. A nagyszámú és előkelő jogász-közönség részéről nagy tetszéssel fogadott előadásra **Haldas** Sándor, a javaslat szerzője a legközelebb folytatandó vita során fog válaszolni.

SPORT

Luxuslovásár. Az idei tavaszi, a **Tattersall** külsőkeresepi-uti telepén tartandó luxuslovásár, ma vette kezdetét. A mai elővásáron máris szép eredménytel történtek lehajtások, sőt a vásárlások is élénken megindultak. A tulajdonképpeni vásár holnap hétfőn és holnapután kedden tartatik meg és a bírálat kedden délelött fog a **Tattersall**ban megtörténni.

KÖZGAZDASÁG

Ankét a tőzsde. A tőzsdetanács hétfőre behívta a tőzsdetagokat a jogosított ügynöki intézmény életbeléptetése dolgában. A készváruzálet foglalkozó ügynökök e tárgyban ma délelött 10 órakor ülést tartottak **Steiner** József elnöklote alatt, aki előterjesztette az ez ügyben elkészített és a tőzsdetanácshoz beterjesztendő javaslatot. Hosszu, beható vitaközvetés után, melyben résztvettek **Löwy** Miksa, **Rosenfeld** Mór, **Bauer** Ármin, **Kálmán**, **Beesei** és többen a javaslatot változatlanul elfogadták. E tárgyban tegnap ülészet a gabonahatáridő-alkuszok egyletének választmánya is és megbizták **Steiner** Józsefet, hogy határozataikat a holnap ankétén adja elő.

TÁVIRATOK

Bécs, március 22. A bécsi régészeti egyesület 50 éves fennállása alkalmából ma diszgyűlést tartott, amelyen többeek között jelen voltak a helytartó, **Suess**, a tudományos akadémia elnöke, a magyar és a stockholmi akadémia képviselői stb. **Hartel** közoktatási miniszter üdvözöl. levelet küldött.

Caracas, március 22. **Castro** elnök a kongresszus elnökehez benyújtotta lemondását.

Bukarest, március 22. Az **Independence Roumaine** megcfoolja azt a hirt, hogy **Bratiano** külügyminiszter legközelebb házasságra lép **Astor** amerikai milliárdos leányával.

A forrongó Balkán.

Konstantinápoly, március 22. **Markiali**, egy rablóbanda főnöke és öt társa, akiket **Skutari**-világban a biskai blokházban katonák zártak körül, elmenekült. A porta kétségbevonja annak a hírek valóságát, hogy **Boljetinak** rövid időn belül visszatér **Mitrovicába**. Török torrársól eredő adatok szerint **Szaloni** s **Üszküb**-világjeteiben újabb bolgár bandák tűntek föl.

Castro elnök lemondása.

London, március 22. A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból: **Hay** külügyminiszter tegnap este táviratot kapott a caracasi amerikai ügyvivőtől, amely megerősíti **Castro** elnök lemondását, de azt mondja, hogy kétes, vajjon a kongresszus elfogadja-e a lemondást. A lemondás a külügyminisztert, valamint az amerikai követet is meglepte, de szerintök nincsen ok rá, hogy az valamilyen behatással legyen a washingtoni tárgyalásokra.

Berlin, március 22. A Wolff-ügynökség jelenti Caracاسبól: **Castro** elnök lemondása következtében az alelnök vette át az elnökséget. A nyugalom teljes.

Caracas, március 22. A kongresszus mult éjjel tartott ülésében egyhangulag nem fogadta el **Castro** elnök lemondását. Erről a határozatról ma értesítik őt.

Napirend.

Naptár. Hétfő, március 23. — **Római-katolikus** **Frument**. — **Protestans**: **Huba**. — **Görög-orosz**: (március 10.) **Kodrát**. — **Zsidó**: **Adár 24**. — **Nap két**: 5 óra 42 percek. — **Nyugaski**: 5 óra 42 percek. — **Hold két**: 2 óra 38 percek éjjel. — **Nyugaski**: 12 óra 27 percek délután. **A pénzügyminiszter** fogad délután 4 órakor. **Nemzeti Múzeum**. Allattár-Nyitva 9 óratól 1-ig. **Technologiai sparmúzeum** nyitva délelött 9—1-ig. **As Akademia Goethe-szobója** nyitva délelött 10—12-ig. **Múzeum könyvtár** nyitva délelött 9 óratól 1-ig. **Akadémiai könyvtár** nyitva 3—7-ig. **Egyetemi könyvtár** zárva. **Az aquincumi datások és múzeum**. Megtekinthetők egész nap. **III. ker.** Ó-Buda, **Kulső-Szent-Endrei-ut.** Helyiérdekl. vasut a **Pály-tér** föl. **A Jövendősi könyvtár** (Károly-kört 28.) mindennap nyitva van, kőznapokon délelött 9—1-ig, vasár- és ünneppapokon 9—12-ig.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Hétfő, 1903. március hó 23-án.

Téli rege.

Regényes színjáték 3 felvonásban. Irta: Shakespeare. Zenejét szerzte Erkel Gyula.

Személyek:

Table listing cast members and roles for the opera 'Téli rege'.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1903. március hó 23-án.

Faust.

Tragédia 6 szakaszban. Irta Goethe. Ford. Dóczy L. Személyek:

Table listing cast members and roles for the play 'Faust'.

VIGSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1903. március hó 23-án.

Mici hercegnő.

Böhözát 5 felvonásban. Irta Feydeau Georges. Fordította Heltai Jenő.

Személyek:

Table listing cast members and roles for the play 'Mici hercegnő'.

NÉPSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1903. március hó 23-án.

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Irtaák Marton Ferenc és Bakonyi Károly. Zenejét szerz. Huszka J. Személyek:

Table listing cast members and roles for the play 'Bob herceg'.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1903. március hó 23-án.

A Gotterhalte.

Történet, 3 képből. Irta Mérey Adólf. Személyek:

Table listing cast members and roles for the play 'A Gotterhalte'.

URANIA SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1903. március hó 23-án.

A fehér cár birodalma.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

Most jelent meg az ATHENAEUM iród.

és nyomdai r.-t. kiadásban, BUDAPEST, VII.

Kerepesi-út 54 és úgy ott, valamint minden könyvkereskedésben megszerezhető:

Közigazgatási Törvénytar

DÁRDAY SÁNDOR

általánosan elterjedt, nélkülözhetlen munkájának

III. pótkötete Uj folyam 1903.

Ezen most megjelent kötet az előbbi 10 kötet kiegészítésül szolgál tartalmazza mindazokat a fontosabb törvényeket és rendelkezéseket, melyek az előbbi kötetek megjelenése óta a közigazgatás terén kibocsájtattak. Az új pótkötet tartalmából felsoroljuk a következőket:

ELSŐ RÉSZ.

Közjog. — Szervezet.

A közigazgatási eljárás egy-egy részéről. — Végrehajtási utasítás hozzá. — Vármezei ügyviteli szabályzat. — Járási szabályzat községi és körjegyzőségi részére. — Ügyviteli szabályzat közigazgatási bizottságok részére. — Gyámügyi ügyviteli szabályzat árvászek részére. — Gyámügyi ügyviteli szabályzat a köznevelési járásek részére. — Utasítás a köznevelési eljárás tárgyában. — A vármezei pénzüri és számviteli bizottságok működéséről. — Utasítás a vármezei gyámintézmények működéséről. — Utasítás a községi iskolák részére. — Utasítás a községi iskolák részére. — Utasítás a községi iskolák részére. — Utasítás a községi iskolák részére.

HARMADIK RÉSZ.

Rendészet.

A kivándorlásról. (1903. évi törvények.) — Az útlevelekről. (1903. évi törvények.)

Közegészségügy.

A közegészségügyről. — A községi egészségügyi bizottságokról. (1901. évi XXI. t.-cikk.)

Iparügy.

(Keresk. min. rend.) A fey-képeszetek és vele rokon foglalkozásoknak műipari természetű tárgyában. — A megrendelések gyűjtésére vonatkozó törvény nemely rendelkezéseinek módosításáról. — Utasítás az ipariügyletet és kazanyüzemeket tárgyában. — Az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről.

NEGYEDIK RÉSZ.

Gazdasági törvények

A hirtokos és gazdatiszt közötti jogviszony szabályozásáról. (1900. XXVII. t.-cikk.) — Az erdőmunkásokról. (1900. XXVIII. t.-cikk.) — A dohánytermelés és a dohánykereskedés közötti jogviszonyok szabályozásáról. (1900. XXIX. t.-cikk.) — A gazdasági munkások és családtagjainak jogairól. (1900. XVI. t.-cikk.) — Utasítás a gazdasági munkások és családtagjainak jogairól. (1900. XVI. t.-cikk.) — Utasítás a gazdasági munkások és családtagjainak jogairól. (1900. XVI. t.-cikk.)

MÁSODIK RÉSZ.

Népköztartás.

Utasítás az állami elemi népköztartási gondnokságok szervezéséről és működéséről. — Utasítás a községi iskolák részére. — Utasítás a községi iskolák részére. — Utasítás a községi iskolák részére.

Mint ebből a bő tartalomból is kitűnik, a kiegészítések, pótlások és újítások folytán a Közigazgatási törvénytar ezen legújabb pótkötete nélkülözhetetlenül vált mindenkire, kinek az előbbi kötetek megvannak. Ára díszes és tartós vászonkötésben 12 korona.

„ERFIÁK ÉS NŐKNEK”

egm. kassza helyett és ill. folyóknál befecskezendő nélkül a legbiztosabb gyógyszernek a

„Sanid labdacso”

bizonyítanak. Egy doboz 100 labdacs tartalommal és pontos használati utasítással 8 korona. Vidékre utasítást díj nélkül küld a

„Magyar Király” gyógyszerár

Budapest, V., Marokkói-utca 3/a sz. (Erzsébet ter. sark.)

Legalkalmasabb

butorhováriás Barkányi és Schütz cégnek kárpótlás és díjazások Budapest, VII. Erzsébet-körút 12. a New-York kávéházzal szemben kinnl. ahol is kisköztartási kötegek megvásárolhatók. A legújabb kisköztartási kötegek megvásárolhatók. A legújabb kisköztartási kötegek megvásárolhatók.

Sok pénzt!

100 koronáig kerekeshet havonként, minden állású egynek (munkakeresetnek). Kérlelhet. Bevitel ár alatt a MERKUR hírt. osztályán Stuttgart, Schickstrasse 6.

KOCH Testvérek szobó

és a házban munkásokat foglalkoztat és családokat szobókat árak mellett szállít. P. Arany-körút 26.

KOCH-féle gyermekruha

és a házban munkásokat foglalkoztat és családokat szobókat árak mellett szállít. P. Arany-körút 26.

Élőkerítés.

Május végén is teljes sikerrel ültethető örökös, különösen a kertészek számára ajánlott. Árja 6 forint, kövevényes, elegáns és szép kerítés. Árja 6 forint, kövevényes, elegáns és szép kerítés.

Fegy magányos

Átalakított, kertészetben hasznos, villában, vagy hasonló helyekre ajánlott. Ajánlatot „Körözés” cím alatt öngy. Fekete Ferencnek, műkereskedőnek, H.-M.-Vásárhelyen, Bárd-ut. 7.

Ügyes aljvárróné

és tanulóanyag felvételük Szent-Királyi-utca 24. II. em. 29.

Table listing prices for various items like Felöltő, Jaquett, Frakk, Nadrag, Mellény, etc.

Advertisement for 'Zálogban' (Pledge) by Fleissig Sándor, featuring a graphic and text about pawn services.

BUTOROK

divánok, matraccok, kútgépek, ingárok, legújantások árban részletfizetésre is kaphatók. Nánán Ignácnál, Budapest, VII., Erzsébet-körút 23.

Advertisement for 'Gummi' (Rubber) products, listing various types and prices.

Részletfizetésre arany, ezüst, ékszer, szoborok és ingárok olcsón kaphatók. Grünberg Ármán Béla Úr, Váci-utca 30. I. em. 23.

TÓTH KÁLMÁN

Összes * * * KÖLTEMÉNYEI.

A nagy költés díszes új kiadása. Elétrajzi bevezetéssel ellátta: ENDRŐDI SÁNDOR.

Két remek díszkötésű kötet, nagy 8' alak, a költés dombornyomás arcképpel. Rendkívül alkalmas ajándékmű.

Ára 16 korona. Megrendelhető Lampel Róbert-féle (Wodianer F. és Fiai) Cs. és kir. udvari könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrássy-út 21.

Két érdekes könyv!

Anatómia és divat

Három népszerű előadás. Páratlanul hasznos és érdekes munka, melyben a tudós szerző megfigyelt taglalja a modern divat egészségességét, s egyben megállapítja az izléses öltözködés higiénikus követelményeit. Kiválóan ajánlható a családtagok és családanyák figyelmébe.

Irta: Dr. THANNOFFER LAJOS egyetemi tanár. Szántóennyi ábrával és négy táblával. Erős vászonkötésben. Ára 5 korona. Kiadta a K. M. Zermészettudományi Társulat.

Népszerű csillagászat.

Irta: DAVID P. TODD az amhersti College csillagászati tanára és az observatorium igazgatója.

Fordította: Dr. Darvai Móricz Dr. Kövesligethy Radó egyetemi tanár.

Egyedül jogosított magyar kiadás. A legújabb és a legkiválóbb népszerű csillagászat, magyarul, jeles fordításban. Kiváló segédanyag a szakembernek is és nélkülözhetetlen tájékoztatója minden művelt embernek.

323 rajzzal, 6 táblával. Erős vászonkötésben. Ára 12 korona. Kiadta a K. M. Zermészettudományi Társulat.

Mindkét mű együtt vagy külön-külön is kapható és megrendelhető a Lampel Róbert-féle (Wodianer F. és Fiai) Cs. és kir. udvari könyvkereskedésben Bpest, VI., Andrássy-ut 21.

NEHÁNYSZÓ A TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könyvelmélés és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Itt a legelső jele, hogy ezen szörnyű állapot megszűnjék. Kell lenni valakinek, a ki a fatalságot a neki életéről jóakarattal, őszintén és behatóan felvilágosítást, kell lenni valakinek, a kinek az emberek titkos bajait bátran, tartózkodás nélkül és bizalommal elmondhassák. De nem elég ám ezen bajokat bárkinek elpaszolni, hanem olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a neki életre vonatkozó jó tanácsokat tud adni és aki az esetleg már megfogyt bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése.

Ilyen magaslatos hivatás és eraváló Dr. Palócz V. kórházi orvos, specialista országos hírvit intézet Budapest, VII. Kerepesi-ut 10, a hol a legnagyobb titkokat mellett kaphat mindenki (ugy férfi, mint a nő) nem életről felvilágosítást, a hol a beteg vére és testnedvei megfogyt, idegi megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a koragyorsító lelki kínjai megszűnnek. Ezen intézet a benne alkalmazott és sok ezer betegben biztos és teljes eredményel használt gyógymódnál fogva a monarchiában uttörő és egyedülálló. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel alaposan és gyorsan gyógyítja már sok éve óta Dr. Palócz az ő specialis gyógymódjával még a legelnyagotabb esetekben is a bujárosos sebeket, huzogó, hólyag, idegek és hátrioro-bajokot, sérveket, az onfertőzés és impotenciát, aranyerőt, vérbajokat, börtörbetegeket és a női nem szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kiárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szivesen adnak leveleire kimerítő, titoktartó választ (a levélhez csak válaszleveletet kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elgetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges specialis gyógyszerekről is gondoskodik. A rendelést Dr. Palócz önmagáért egyedül végzi naponta délelőtt 10 órától délután 6 óráig (vasárnap déli 1 óráig). Cím: Dr. Palócz V. kórházi orvos, specialista Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

FOVAROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató Nagymező-utca 17. Ma és mindnap nagy kiállítás operette Carola és Mariot fellépései továbbá

INDRA

Monna Vanna paródia a Tarka Színházban, valamint a hétfőn márciusi varieté-műsor.

Az előadás 8 órákor kezdődik. Nappali pónárt d. e. 10-1 és d. u. 3-6-ig. A téllelben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Színházak heti műsora.

Table showing the weekly programs of various theaters, including M. kir. Operaház, Nemzeti színház, Vigaszínház, Népszínház, and Magyar színház.